

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

Η “ωφέλιμη” Κρήτη της Φλωρεντίνης Καηλούτσου

■ Μια έκθεση - αφιέρωμα
στη γυναίκα εικαστικό που έδωσε
νέα πνοή στη λαϊκή τέχνη της Κρήτης

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Μία πλούσια σε ερεθίσματα έκθεση πραγματοποιείται το τελευταίο διάστημα στη Δημοτική Πινακοθήκη. Αφιερωμένη στην πολυσχιδή προσωπικότητα και την εικαστική παραγωγή της Φλωρεντίνης Καλούτση, μιας γυναίκας που άφησε τη σφραγίδα της στα καλλιτεχνικά και κοινωνικά δρώμενα των Χανίων και έπαιξε ουσιαστικό ρόλο στη γυναίκα χειραφέτηση μέσα από την επιχειρηματική της δράση. Τα μοτίβα στα διάσημα κεντήματά της είναι γνωστά στους παλιούς Χανιώτες, όμως η έκθεση προσφέρει ερεθίσματα σε επισκέπτες κάθε ηλικίας, όπως οι πολυάριθμοι μαθητές που επισκέπτονται την έκθεση για τα εκπαιδευτικά της προγράμματα. Η ύπαρξη μάλιστα ενός λειτουργικού αργαλειού στον οποίο γίνονται επιδείξεις εντυπωσιάζει τους επισκέπτες της. Σε ένα τριήμερο ελεύθερο εκδηλώσεων

ελέω κορωνοϊού, βάλτε τις μάσκες σας (αποκρίτικες, χειρουργικές, ακόμα και ομορφιάς ελλείπει όλων των άλλων) και επισκεφθείτε την Πινακοθήκη ή κάποιο από τα τόσο ενδιαφέροντα μουσεία της πόλης μας

Σε ένα τριήμερο ελεύθερο εκδηλώσεων ελέω κορωνοϊού, βάλτε τις μάσκες σας (αποκρίτικες, χειρουργικές, ακόμα και ομορφιάς ελλείπει όλων των άλλων) και επισκεφθείτε την Πινακοθήκη ή κάποιο από τα τόσο ενδιαφέροντα μουσεία της πόλης μας!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

29/2

Κασσιανός

1/3

Ευδοκία,
Παράσχος,
Πάρις

2/3

Ευθαλία,
Τρωάδα

4/3

Γεράσιμος

5/53

Αρχιτέλας,
Ευλόγιος

6/3

Ησύχιος

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 6 ~ Η "ωφέλιμη" Κρήτη
της Φλωρεντίνης Καλούτση

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 - 10 ~ Πολιτισμός

σελ. 11 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 12 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΑΠΟ ΤΟ ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. ΚΡΗΤΗΣ

"Γιοι και κόρες"

■ Μια παράσταση του Γιάννη Καλαβριανού για την αναζήτηση της ευτυχίας

Τη νέα του θεατρική παραγωγή, το έργο "Γιοι και κόρες", σε κείμενο και σκηνοθεσία Γιάννη Καλαβριανού, παρουσιάζει το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κρήτης στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων από την Παρασκευή 6 Μαρτίου.

Το κείμενο βασίζεται σε μαγνητοσκοπημένες συνεντεύξεις ηλικιωμένων, από όλη την Ελλάδα και την Κύπρο, από τους οποίους ζητήθηκε να ξεχωρίσουν μια ιστορία που σημάδεψε τη ζωή τους.

Το τελικό αποτέλεσμα είναι ένα μωσαϊκό των άγραφων ιστοριών της ζωής σε αυτή τη χώρα, που διαδραματίστηκαν παράλληλα με γνωστά ιστορικά γεγονότα.

Οι αφηγήσεις τους καλύπτουν τα χρόνια του πρώτου κύματος της μετανάστευσης στην Αμερική, ιστορίες του Πολέμου και της Κατοχής, τις εκατέρωθεν απώλειες του Εμφυλίου, το ναυάγιο του πλοίου Ηράκλειον και την ίδρυση της ANEK, τον έρωτα στα χρόνια της Χούντας και την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, ως τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Η παράσταση είναι ουσιαστικά μια λοξή αφήγηση της επίσημης ελληνικής ιστορίας, μέσα από τις μικρές ιστορίες απλών ανθρώπων.

Η παράσταση έχει διανύσει μια πολύ πετυχημένη πορεία στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό, έχοντας αποσπάσει επαίνους και διακρίσεις. Η παραγωγή του Δη-

μοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Κρήτης είναι μια νέα εκδοχή της αρχικής παράστασης, εμπλουτισμένη με ιστορίες από την Κρήτη και ανανεωμένη ως προς τους συντελεστές και την επιλογή των ηθοποιών.

Το κείμενο έχει μεταφραστεί στα Αγγλικά, Ιταλικά, Γερμανικά, Ισπανικά και Βοσνιακά και έχει τιμηθεί με τα βραβεία Κουν (καλύτερου θεατρικού έργου 2013-2014), International Prize il Teatro Nudo di Teresa Pomodoro (Milan 2014-2015) και βραβείο Νίκος Ζακόπουλος (2013-2014).

Σκηνικά - Κοστούμια: Αλεξάνδρα Μπουσουλέγκα - Ράνια Υφαντίδου
Μουσική: Χρυσάνθος Χριστοδούλου
Φωτισμοί: Γιώργος Μπομπολάκης
Βοηθός σκηνοθέτης: Βαλεντίνα Παπαδημητράκη

Σκηνογραφική - ενδυματολογική επιμέλεια: Μικέλα Παπαδουλάκη

Φωτογραφίες: Γιώργος Αναστασάκης
Παίζουν: Πέτρος Γεωργοπάλης, Κατερίνα Μαντίλ, Μαρίνα Πανηγυράκη, Θεοδοσία Σαββάκη, Γιάννης Χαρκοφτάκης

ΣΤΟ ΝΕΩΡΙΟ ΜΟΡΟ (ΙΟΧ)

Εικαστικά
και προβολές
για την Ημέρα
της Γυναίκας

Εκδηλώσεις με τίτλο "Γυναικών Ιριδίσματα 2020" διοργανώνουν ο Σύλλογος Γυναικών Καλλιτεχνών Χανίων "Ιρις" και ο Ιστιοπλοϊκός Όμιλος Χανίων, με αφορμή τον Παγκόσμιο Εορτασμό της Ημέρας της Γυναίκας.

Οι εκδηλώσεις περιλαμβάνουν έκθεση εικαστικών έργων και προβολές με θέμα "Γυναίκες μπροστά και πίσω από τις κάμερες" και θα πραγματοποιηθούν στις εγκαταστάσεις του Ιστιοπλοϊκού Ομίλου Χανίων, στο Νεώριο Μόρο.

Τα εγκαίνια της έκθεσης εικαστικών έργων των μελών του Συλλόγου "Ιρις" θα γίνουν την Τετάρτη 4 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ.

Την Κυριακή 8 Μαρτίου, Ημέρα της Γυναίκας, και ώρα 8 μ.μ. - σε συνεργασία με τον Πολιτι-

στικό Οργανισμό Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας - θα προβληθούν έξι ταινίες μικρού μήκους με τίτλο «Γυναίκες μπροστά και πίσω από την κάμερα».

Πρόκειται για ταινίες από γυναίκες δημιουργούς και κύριο άξονα τη γυναίκα και θέματα που την αφορούν. Το Φεστιβάλ Δράμας ταξιδεύει την Ημέρα της Γυναίκας, προβάλλοντας τις ταινίες σε εννέα πόλεις της Ελλάδας: Δράμα, Αθήνα, Λάρισα, Πάτρα, Καλαμάτα, Κυπαρισσία, Λεωνίδιο, Χανιά, Ιεράπετρα.

Θα προβληθούν οι ταινίες: Εκτορας Μαλό: Η τελευταία μέρα της χρονιάς της Ζακλίν Λέντζου (25'), Ουρανία της Δέσποινας Κούρτη (16'), Άννα και Φαίδρα της Ελίνας Πάνικ (20'), Η τελευταία κόρη της Εύης Καραμπάτσου (21'), Testing Greta της Άμπι Λούκας (11') και Υπνοβατώντας της Μελίσσας Αναστάση (19').

Προλογίζει ο κριτικός κινηματογράφου κ. Κώστας Κωνσταντινίδης.

Οι εκδηλώσεις τελούν υπό την αιγίδα του Διαπολιτισμικού Ευρωμεσογειακού Κέντρου UN-ESCO.

Διάρκεια Έκθεσης: 4 - 10 Μαρτίου. Είσοδος ελεύθερη.

τεύχος 871
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος Κώνστας,
Γιάννης Λυβιάκης, Δημήτρης
Μαριδάκης, Γιάννα Μαρουλοσπράκη,
Βασιλική Τωμαδάκη,
Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Γεωργία Αδίκημενάκη,
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
Νεκτάριος Κακατσάκης
ΠΙΕΣΤΕΣ: Hussein Rajajiftikhar,
Γιάννης Περάκης, Γιώργος Στεφανιάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο
"Ερμής" (Μπουνιαλή 11-19)
τηλ. 28210 51.003 - 6,
fax 28210 51.007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:
Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -
6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:
Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6
e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ

Αποκριάτικη εκδήλωση

■ Ακυρώνονται Καρναβάλια και Κούλουμα

Με πολύ κέφι και ξέφρενο χορό διασκέδασαν στην Αποκριάτικη γιορτή τους το μεσημέρι της Παρασκευής τα παιδιά του Κέντρου Αποκατάστασης Παιδιών και Νέων Κρήτης στην αίθουσα των εκδηλώσεων του σχολείου τους στα Χανιά.

Για την εκδήλωση μίλησε στα «Χ.ν.» ο διευθυντής του ειδικού σχολείου Δημήτρης Χαμπλάκης, ο οποίος δεν παρέλειψε να ευχαριστήσει τις έξι σχολές χορού Τάγκο των Χανίων για την προσφορά παιδαγωγικού και αθλητικού υλικού για το σχολείο.

Όπως επεσήμανε ο κ. Χαμπλάκης: «από καρδιάς εκφράζω τις ευχαριστίες όλων μας στις έξι σχολές χορού Τάγκο στα Χανιά για την πρωτοβουλία τους να διοργανώσουν την 1η

Στιγμιότυπα από την Αποκριάτικη εκδήλωση.

Από αριστερά οι διοργανωτές της εκδήλωσης Γιάννης Ταμπακάκης, Σταυρούλα Σπάρταλη και ο διευθυντής του ειδικού σχολείου Δημήτρης Χαμπλάκης.

του Φλεβάρη μια εκδήλωση στο κέντρο διασκέδασης "Νυκτερίδα" όπου με τα έσοδα της βραδιάς αγόρασαν παιδαγωγικό και αθλητικό υλικό για τις ανάγκες του σχολείου μας, τον οποίο έφεραν σήμερα. Να ευχαριστήσω επίσης τον κόσμο

που συμμετείχε στην εκδήλωση και προερχόταν από όλη την Κρήτη για τις έξτρα προσφορές του καθώς και τους διοργανωτές, "Φίλοι του Τάγκο στα Χανιά" αρκετοί των οποίων βρίσκονται σήμερα μαζί μας».

Ηλίας Ι. Κάκανος

Κανονικά το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης

ΑΠΕ-ΜΠΕ »

Με σύνθημα «ο πανικός κάνει περισσότερο κακό από τον κοροναϊό», το 22ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου προετοιμάζεται για τη 10ημερη διοργάνωσή του (5-15 Μαρτίου), λαμβάνει ψύχραιμα όλα τα αναγκαία υγειονομικά, προστατευτικά μέτρα, εξετάζει και κοστολογεί τα σχέδια της διοργάνωσης (για κάθε ενδεχόμενο ματαιώσεων-καθυστερήσεων στην έλευση προσκεκλημένων κ.ά.) και προετοιμάζεται για τις προβολές.

Όπως, άλλωστε, θα έπρεπε να κάνει ένα ψύχραιμο, αντικειμενικό και πολυπρισματικής οπτικής...δελτίο ειδήσεων, που καταγράφει και μεταδίδει το σύνολο των εκφάνσεων της σύγχρονης διεθνούς πραγματικότητας. Το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ αποτελεί κατά βάση (καθώς οι ταινίες του καταγράφουν τον πολιτικό, κοινωνιολογικό, εμπορικό, πολιτισμικό «σφυγμό» της παγκόσμιας κοινότητας) ένα κινηματογραφικού τύπου και πολυήμερης διάρκειας δελτίο ειδήσεων.

Παρουσία γιατρού και με απολυμαντικά σπρέι στην είσοδο- έξοδο της αίθουσας του «Ολύμπιον» πραγματοποιήθηκε, χθες, η συνέντευξη Τύπου-παρουσίαση του προγράμματος του Φεστιβάλ, στη Θεσσαλονίκη.

Συνολικά, στη φετινή διοργάνωση θα προβληθούν 263 ταινίες ντοκιμαντέρ (189 μεγάλου και 74 μικρού μήκους) από 60 χώρες του κόσμου, που θα προβληθούν πέραν των έντεκα κινηματογραφικών αιθουσών στην πόλη (Ολύμπιον, Λιμάνι, Μακεδονικών και αίθουσες στους δήμους Παύλου Μελά και Νεάπολης- Συκεών) και σε «απρόβλεπτες» προβολές σε μανάβικα, καφενεία, αίθουσες αναμονής ΚΤΕΛ και υπόγειες διαβάσεις.

ΑΚΥΡΩΣΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ακυρώνονται όλες οι καρναβαλικές εκδηλώσεις του Δήμου Χανίων έως και την Καθαρά Δευτέρα επισμαίνεται σε σχετική ανακοίνωση του Δήμου. Αναλυτικά στην ανακοίνωση του Δήμου αναφέρεται: «Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργείων Υγείας, Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη αλλά και την σχετική πράξη νομοθετικού περιεχομένου, ο Δήμος Χανίων ακυρώνει προληπτικά όλες τις εκδηλώσεις έως και την Καθαρά Δευτέρα, 2 Μαρτίου 2020.

Ο Δήμος Χανίων είναι σε ετοιμότητα ώστε να αντιμετωπίσει οργανωμένα όποια τυχόν ανάγκη προκύψει σε συνεργασία με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς υγείας. Υπενθυμίζουμε ότι η τήρηση των κανόνων υγιεινής και η έγκυρη ενημέρωση αποτελούν την ασφαλέστερη πρόληψη».

Ματαιώνονται όλες οι αποκριάτικες εκδηλώσεις που είχαν προγραμματιστεί και στον Δήμο Αποκορώνου, με ομόφωνη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της περιοχής που συνεδρίασε εκτάκτως χθες το μεσημέρι με μοναδικό θέμα την κοινή υπουργική απόφαση για ακύρωση των καρναβαλικών εκδηλώσεων σε όλη τη χώρα για προληπτικούς λόγους εξ αιτίας του κορονοϊού.

Στην εισήγηση του ο δήμαρχος Αποκορώνου Χαράλαμπος Κουκιανάκης επικαλέστηκε λόγους δημόσιας υγείας ζητώντας τη ματαίωση των καρναβαλικών εκδηλώσεων, κάτι που έγινε αποδεκτό από τις παρατάξεις Σγουράκη και Μελισσάκη. Από την συνεδρίαση απουσίαζε η παράταξη Καραγιαννάκη, γεγονός που καυτηρίασε ο δήμαρχος Χαράλαμπος Κουκιανάκης.

Η πρόταση για ματαίωση των εκδηλώσεων έγινε αποδεκτή και από τους πολιτιστικούς συλλόγους.

Υπενθυμίζεται πως στον δήμο Αποκορώνου είχε προγραμματιστεί για σήμερα "Κυνήγι Χαμένου Θησαυρού" στον Κουρνά Αποκορώνου, την Κυριακή η μεγάλη καρναβαλική παρέλαση στις Καλύβες και τη Δευτέρα 2 Μαρτίου το έθιμο της καμής στον Κάινα Αποκορώνου. Όλες οι εκδηλώσεις ακυρώνονται.

Στην ματαίωση όλων των προγραμματισμένων καρναβαλικών εκδηλώσεων προχωρά και ο Δήμος Κισσάμου, όπου στην ανακοίνωση της Κοινωνικού Επιχειρήσης του Δήμου οι διοργανωτές ευχαριστούν όλους όσοι ενεπλάκησαν στην διοργάνωση, χορηγούς, υποστηρικτές και εθελοντές, αλλά και τις καρναβαλικές ομάδες που σκόπευαν να συμμετάσχουν στο καρναβάλι. Οι διοργανωτές παρακαλούν επίσης τους καρναβαλιστές να προμηθευτούν τις στολές τους για να μειωθεί η οικονομική επιβάρυνση των αρχηγών.

BE THE ONE WHO DARES.

BMW
Sheer Driving Pleasure

ΔΙΑΛΕΞΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΟΥ. ΔΙΑΛΕΞΕ ΤΗ ΔΙΚΗ ΣΟΥ BMW X2.

Η νέα BMW X2 δείχνει τις σπορ φιλοδοξίες της με την πρώτη κιόλας ματιά. Χάρη στον έντονα αθλητικό χαρακτήρα της, προσφέρει δυναμικές και ευέλικτες επιδόσεις, που όμοιές τους δεν υπάρχουν στην κατηγορία της. Διάλεξε τη δική σου BMW X2 με κινητήρες βενζίνης και diesel στα 1.500cc.

Από **€269**/μήνα και επιτόκιο 4,9% με το πρόγραμμα BMW All Inclusive.

Servin Κρήτης ΑΕ
Ικάρου & Σταδίου, Ν. Αλικαρνασός, Ηράκλειο
Τηλ. 2810 330660
Λεωφ. Καραμανλή 78, Χανιά
Τηλ.: 28210 02095
www.bmw-servinkritis.gr

Οι τιμές υπόκεινται σε τυχόν αλλαγές τιμοκαταλόγου. Η μηνιαία δόση έχει υπολογιστεί με το πρόγραμμα BMW All Inclusive της BMW Financial Services με αξία οχήματος €33.630, προκαταβολή €12.680, ετήσιο ονομαστικό επιτόκιο 4,9%, πλέον εισφοράς 0,6% Ν. 128/75, διάρκεια 48 μηνών, τελευταία μεγάλη δόση €14.797, άτοκη χρηματοδοτούμενη ασφάλεια (Top Cover) €2.238, άτοκη προστασία δανείου €527, έξοδα φακέλου €280, συνολικό ποσό πίστωσης €23.714, συνολικό ποσό καταβολής €40.646, και ΣΕΠΠΕ 6,00%.

Εκπομπές CO₂ (gr/km): 108 - 163
Κατανάλωση (lt/100km): Εντός πόλης: 4,6 - 8,5 - Εκτός πόλης: 3,9 - 6,3 - Μικτός κύκλος: 4,1 - 7,1

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

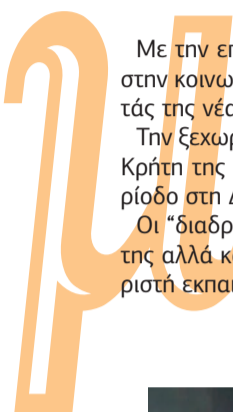
Η “ωφέλιμη” Κρήτη της Φλωρεντίνης

■ Μια έκθεση - αφιέρωμα στη γυναίκα εικαστικό που έδωσε νέα πνοή στη λαϊκή τέχνη της Κρήτης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΤΙΑΚΗΣ

Πολυσιδής και δυναμική προσωπικότητα η Φλωρεντίνη Σκουλούδη - Καλούτση άφησε ανεξίτηλα τη σφραγίδα της στα καλλιτεχνικά, επιχειρηματικά και κοινωνικά δρώμενα των Χανίων και της Ελλάδας στα χρόνια που έζησε.

Με την επιχειρηματική και κοινωνική της στάση συνέβαλε στο να αλλάξει η θέση της γυναίκας στην κοινωνία και με το έργο της ανέδειξε τον ανεξάντλητο πλούτο της λαϊκής παράδοσης δίνοντας της νέα καλλιτεχνική πνοή.

Την ξεχωριστή αυτή προσωπικότητα και το έργο της επιχειρεί να φωτίσει η έκθεση “Η “ωφέλιμη” Κρήτη της Φλωρεντίνης Σκουλούδη - Καλούτση (1890 - 1971)” που φιλοξενείται αυτή την περίοδο στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων.

Οι “διαδρομές” μίλησαν με συντελεστές της έκθεσης για τη δυναμική αυτή γυναίκα και το έργο της αλλά και με εκπαιδευτικούς και μαθητές που επισκέφθηκαν την έκθεση βιώνοντας μια ξεχωριστή εκπαιδευτική εμπειρία.

Μία γυναίκα ευαίσθητη, δυναμική και ανεξάρτητη

Εκ των επιμελητών της έκθεσης (μαζί με την Άνη Κοντογιώργη) ο ιστορικός τέχνης - επιμελητής/μέλος ICOM Μανόλης Καρτεράκης μιλώντας στις “διαδρομές” για την Φλωρεντίνη Καλούτση περιέγραψε μια γυναίκα “φωτεινή” και δυναμική. Μια γυναίκα που ως καλλιτέχνης ανανέωσε το ενδιαφέρον για την τέχνη της υφαντικής και συγχρόνως ως γυναίκα έβγαλε από το περιθώριο της κοινωνικής ζωής δεκάδες γυναίκες προσφέροντάς τους εργασία.

Ποια στοιχεία κάνουν ξεχωριστή την τέχνη της Καλούτση;

Η Φλωρεντίνη Καλούτση, παρότι προερχόταν από ένα περιφερειακό μέρος της Ευρώπης, και παρότι, ως γυναίκα, στα χρόνια όπου έζησε, δεν ήταν καθόλου αυτονόητο ότι μπορούσε να πραγματοποιήσει σπουδές και να ασκήσει επαγγελματική καλλιτεχνική δραστηριότητα, χάρη στην κοσμοπολίτικη παιδεία της, την υψηλού επιπέδου ζωγραφική εκπαίδευση που έλαβε και το ευαίσθητο καλλιτεχνικό της αισθητήριο, κατάφερε να αξιοποιήσει την αγάπη που διέθετε για την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας της, αλλά και του ιδιαίτερου τόπου της, την Κρήτη, από το νεοφανή τότε Μινωικό Πολιτισμό μέχρι τη λαϊκή παράδοση, και να την μεταπλάσει σε σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Η ιδιαίτερη μέριμνα της να διασώσει με συνέπεια στα χρόνια του Μεσοπολέμου την παραδοσιακή τεχνική της κρητικής υφαντικής, που είχε πέσει τότε στην αφάνεια, και να την ανανεώσει με νέα μοτίβα, προερχόμενα συχνά από μινωικά ευρήματα, τα οποία μπορούσε η ίδια να αποδώσει ζωγραφικά, δίνοντας έμφαση σε ένα άρτιο και ποιοτικό αισθητικό αποτέλεσμα τόσο σχεδιασμού όσο και εκτέλεσης από τις εργάτριες υφάντρες που απασχολούσε στη βιοτεχνική επιχείρησή της “Διπλούς Πέλεκυς”, αποτελούν αναμφίβολα από τα πιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα του έργου της που ταυτίστηκε με την κρητική υφαντουργία και τη “λαϊκή” τέχνη της Κρήτης.

Πώς θα περιγράφατε την προσωπικότητά της;

Η Φλωρεντίνη χαρακτηρίζεται από έναν συνδυασμό ευαισθησίας, δυναμισμού, τόλμης, ιδεαλισμού, οξυδέρκειας, ανεξαρτησίας, εργατικότητας αλλά και μετριοπάθειας, στοιχεία που παρατηρούνται και σε άλλες γνωστές αστέρες διανοούμενες της εποχής της. Μεγαλωμένη στην Κρήτη της Κρητικής Πολιτείας, αλλά διαμορφωμένη στο Λονδίνο, όπου πραγματοποίησε τις καλλιτεχνικές σπουδές της, διάθετε έναν κοσμοπολιτισμό και ένα ιδιαίτερο καλλιτεχνικό αισθητήριο που την βοήθησαν να διακρίνει, να εκτιμά και να αξιοποιεί το αφανές με μία ιδιαίτερη αίσθηση οικονομίας. Με έντονο το αίσθημα αλληλεγγύης και φιλανθρωπίας που συχνά χαρακτήριζε τις γυναίκες της τάξης της,

και σε καιρούς μεγάλης ανέχειας από τις συνεχείς πολεμικές και κοινωνικές αναταράξεις που σφράγισαν τον προηγούμενο αιώνα, η Φλωρεντίνη κινήθηκε στον δρόμο μίας «ήπιας χειραφέτησης» αναζητώντας να συνδυάσει μέσα από την τέχνη της, όπως έγραφε η ίδια, «το ωραίο με το ωφέλιμο»: Πολύ νωρίς καταξιώθηκε στον τόπο της ως επαγγελματίας ζωγράφος (η ανάθεση του σχεδιασμού γραμματοσήμου για την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα από τη Γενική Διοίκηση Κρήτης το τεκμηριώνει χαρακτηριστικά, ενώ η ίδια υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Συνδέσμου για τη διάδοση των Καλών Τεχνών στην Κρήτη και προσέφερε τις υπηρεσίες της ως πρώτη διδάσκουσα του στην τέχνη της ζωγραφικής). Υποστήριξε ενεργά τις πολιτιστικές δράσεις του Λυκείου Ελληνίδων, που προωθούσε κοινωνικά και μορφωτικά ζητήματα των γυναικών. Κυρίως, όμως μέσα από τη βιοτεχνική επιχείρηση υφαντουργίας “Διπλούς Πέλεκυς” που ίδρυσε η ίδια, από τις πρώτες τότε στην Ελλάδα, η Φλωρεντίνη διαφύλαξε μία παραδοσιακή τεχνογνωσία δίνοντας εργασία σε πολλές γυναίκες της εποχής της, καθώς και τη δυνατότητα να μπορούν να εργάζονται ακόμα και μέσα από τα σπίτια τους, συντηρώντας τα νοικοκυριά τους, ενώ μπορούσαν να είναι οικονομικά ανεξάρτητες.

- Βλέποντας πια από μια χρονική απόσταση τα έργα της Φλωρεντίνης με ποιο τρόπο “μιλάνε” στο σήμερα;

Το έργο της μπορεί να χωριστεί σε δύο μέρη: στο καθαρά ζωγραφικό και στο καθαρά σχεδιαστικό, κυρίως σε σχέση με τις χειροτεχνικές εφαρμογές της, όπου και αφοσιώθηκε στο μεγαλύτερο μέρος της καλλιτεχνικής της πορείας. Και τα δύο μέρη χαρακτηρίζονται από εκλεπτυσση του σχεδίου, από ήπιους γήινους χρωματισμούς, και από μία αίσθηση φυσικότητας, κίνησης και ζωντάνιας. Αυτές τις ποιότητες θεωρώ ότι η Φλωρεντίνη εκτίμησε και στη μινωική τέχνη που ενέπνευσε μεγάλο μέρος των συνθέσεών της. Ειδικά οι εφαρμογές της χαρακτηρίζονται από δεξιοτεχνική λεπτότητα απόδοσης, από τη χρήση υψηλής ποιότητας υλικών, από μία ευγενή απλότητα στους συνδυασμούς υλικών, χρωμάτων και μοτίβων, και κυρίως από μία ευρηματικότητα στην αξιοποίηση θεμάτων από την αρχαία και τη λαϊκή τέχνη σε ελεύθερη απόδοση, που όλα διασφάλιζαν ένα αναγνωρίσιμο ποιοτικό αποτέλεσμα, και μια ιδιαίτερη ταυτότητα προϊόντος, καθιστώντας τις αξιοπρόσεκτες μέχρι και σήμερα. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι το έργο της Καλούτση αποτέλεσε αντικείμενο πολλών αντιγραφών, κυρίως από παλιές εργάτριες της που προσπάθησαν, ακολουθώντας το παράδειγμά της, να κάνουν τις δικές τους επιχειρήσεις. Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω στοιχείων, ειδικά σε ό,τι αφορά το ζήτημα της αξιοποίησης της πο-

Ο δυναμισμός και η ανεξαρτησία της Φλωρεντίνης Καλούτση αποτελεί και στις μέρες μας ακόμα ένα παράδειγμα κοινωνικής χειραφέτησης που μπορεί να εμπνεύσει τις νεότερες γενιές.

λιτιστικής κληρονομιάς, μαζί με το σύγχρονο και αναγνωρίσιμο ποιοτικό αποτέλεσμα, αποτελεί ξανά σήμερα ένα ιδιαίτερα επίκαιρο ζητούμενο στον σύγχρονο σχεδιασμό των branding αντικειμένων που αναζητά μία διακριτή ταυτότητα σε συνδυασμό με μία «αυθεντικότητα».

Στο πλαίσιο της έκθεσης πραγματοποιούνται παιδαγωγικά προγράμματα. Ποιος είναι ο στόχος τους;

Η έκθεση έχει σχεδιαστεί με βασική μέριμνα να λειτουργήσει παιδαγωγικά τόσο στα παιδιά και τους εφήβους όσο και στους ενήλικους. Στόχος μας ήταν να καλλιεργηθεί η αισθητική αντίληψη -κυρίως αναφορικά με τις εφαρμοσμένες τέχνες- σε άμεση συσχέτιση με την ιστορική παιδεία, από την τοπική, την εθνική και την ευρωπαϊκή ιστορία μέχρι την ιστορία του φύλου.

Επιπλέον, σημαντικό μέλημά μας, και ιδιαίτερα της Διεύθυνσης Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, ήταν να ευαισθητοποιηθεί το κοινό, ανεξαρτήτως ηλικίας, με τρόπο σύγχρονο, σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς, που αφορούν σε ζητήματα τοπικής ταυτότητας, λαϊκής τέχνης και παραδοσιακών τεχνικών.

Ετσι εξηγείται τόσο η ισότιμη παρουσίαση έργων τέχνης, σχεδίων, χειροτεχνημάτων, εφαρμοσμένων αντικειμένων, αρχαιακού υλικού και κειμένων στην έκθεση, που λειτουργούν συμπληρωματικά μεταξύ τους στην μουσειακή αφήγηση, όσο και ο ωφέλιμος χώρος που δίνεται στα παιδιά για να ερευνηθούν, αλλά και να παρουσιάσουν τα “ευρήματα” που έχουν ανακαλύψει στην έκθεση.

Αντίστοιχα στο εκπαιδευτικό μας σκεπτικό συμβάλλει και η χρήση των νέων τεχνολογιών, που δίνουν έμφαση σε πιο αθέατες όψεις της καλλιτεχνικής δημιουργίας, όπως είναι η διαδικασία της επιλογής και της μετάπλασης από το οπτικό ερέθισμα στον σχεδιασμό και την εφαρμογή, ενώ εμπλουτίζουν την εκθεσιακή αφήγηση με προφορικές μαρτυρίες ανθρώπων που σχετίστηκαν άμεσα με την Καλούτση και το έργο της.

Η παιδαγωγική λειτουργία της έκθεσης ολοκληρώνεται με την παρουσία παραδοσιακού αργαλειού που βρίσκεται σε λειτουργία και με την επικοινωνία της παραδοσιακής τεχνικής της υφαντικής από την δασκάλα υφαντικής του Λυκείου Ελληνίδων Χανίων, η οποία εστιάζει στη σημασία της μεταβίβασης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς από γενιά σε γενιά.

Μεταλαμπαδεύοντας τα μυστικά του αργαλειού

Τα μυστικά μιας τέχνης πα-
νάρχαιας αλλά και σύγχρονης
αποκαλύπτει στα παιδιά και
τους μεγαλύτερους που επισ-
κέπτονται την έκθεση η δα-
σκάλα υφαντικής του Λυκείου
Ελληνίδων Δέσποινα Σωμάκη
- Παντελάκη. Στον τρίτο
όροφο της Δημοτικής Πινακο-
θήκης η Δέσποινα έχει στήσει
τον αργαλειό της. Τα μέρη του
αργαλειού, η τέχνη της ύφαν-
σης, οι πρώτες ύλες, τα υφά-
σματα και οι φυσικές βαφές,
αποτελούν το όχημα για να
γνωρίσουν καλύτερα τα παι-
διά το δημιουργικό σύμπαν
της Φλωρεντίνης Σκουλούδη -
Καλούτση αλλά κι ένα μέρος
της πλούσιας τοπικής παράδο-
σης που διασώζεται μέχρι τις
ημέρες μας.

Ρωτήσαμε τη Δέσποινα ως
μια σύγχρονη τεχνήτρια του
αργαλειού πώς βλέπει όλη
αυτή τη δουλειά που έκανε η
Φλωρεντίνη στην εποχή της:
«Καταρχάς από την έκθεση
διαπιστώνει κανείς ότι η Φλω-
ρεντίνη ήταν μια πολύ έξυπνη
γυναίκα. Μια επιτυχημένη επι-
χειρηματίας και έδωσε δου-
λειά σε πάρα πολλές γυναίκες.
Μεταξύ αυτών και η μητέρα
μου η οποία υπήρξε συνεργά-
τιδα της Φλωρεντίνης», σημεί-
ωσε και πρόσθεσε: «Για εμένα,
λοιπόν, όλο αυτό που γίνεται
μού προκαλεί μεγάλη συγκί-
νηση».

Στα μάτια της Δέσποινας
όμως αυτή η έκθεση δηλώνει
εμφατικά και κάτι ακόμα: το
γεγονός πως ό,τι δημιουργεί-
ται με τον αργαλειό διατηρεί
μέσα στον χρόνο τη λειτουργι-
κότητα και τη χρησιμότητά
του.

Η δασκάλα
υφαντικής του Λυκείου
Ελληνίδων Δέσποινα
Σωμάκη - Παντελάκη δείχνει
 στους επισκέπτες και
τους μαθητές τα μυστικά
της τέχνης
της υφαντικής.

«Μιλάμε για μια τέχνη που
συνδυάζει τη χρηστικότητα και
παραμένει μέχρι και σήμερα
ζωντανή. Από εκεί και πέρα,
αναδεικνύει τη δημιουργικό-
τητα και το μεράκι αυτού που
την υπηρετεί. Ο ζωγράφος ζω-
γραφίζει στο καρβέλι και η
υφάντρα στον αργαλειό.

Πάνω στα υφαντά μπορείς
να αποτυπώσεις ό,τι αισθάνε-
σαι και συγχρόνως ό,τι κάνεις
δεν το φθείρει ο χρόνος», ανέ-
φερε η Δέσποινα, ενώ υπο-
γράμμισε τη συμβολή της
Φλωρεντίνης στη χειραφέ-
τηση των γυναικών: «Υποκλί-
νομαι στη Φλωρεντίνη για το
γεγονός ότι έκανε την τέχνη
της ύφανσης παραγωγική.
Εβγαλε τις γυναίκες από την
αποκλειστική ενασχόλησή
τους με τα οικιακά και την
ανατροφή των παιδιών και
τους έδωσε τη δυνατότητα να
κερδίσουν χρήματα και να δη-
μιουργήσουν».

Με αυτή την έννοια η έκθεση
αυτή αποτελεί κι έναν φόρο
τιμής σ' όλες αυτές τις γυναι-
κες που υπηρέτησαν την τέχνη
της υφαντικής και ανέδειξαν

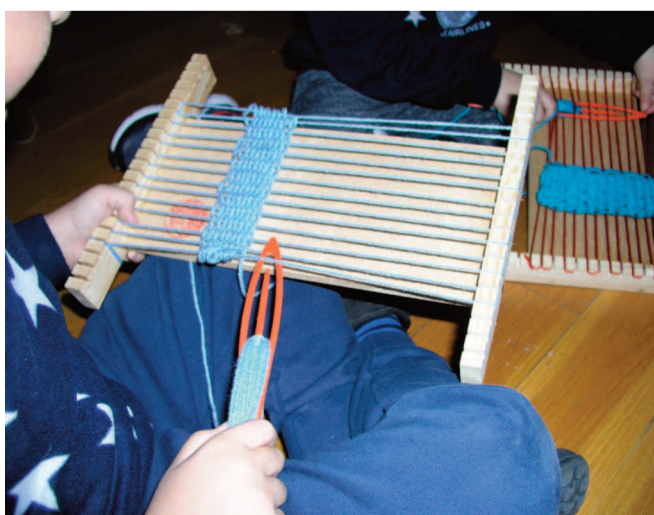
την αξία του αργαλειού. Ποιο
είναι όμως το παρόν και το
αύριο της τέχνης της υφαντι-
κής: «Η τέχνη αυτή εξελίσσε-
ται. Μέσα στην κρίση πολλοί
άνθρωποι, ανεξάρτητα από τις
σπουδές τους, στράφηκαν σε
παλιές πρακτικές και επαγγέλ-
ματα. Πολλά λοιπόν κορίτσια
έχουν βάλει αργαλειό και
φτιάχνουν διάφορα πράγματα
για το σπίτι, για δώρα κ.λπ.
Αυτό τον ενθουσιασμό συναν-
τώ κι εδώ, στην έκθεση, με
τον κόσμο που έρχεται. Πι-
στεύω, λοιπόν, ότι είναι μια
τέχνη που έχει μέλλον».

Στα δεξιά διακρίνεται ο Μανόλης Καρτεράκης που μαζί με την Ανη Κοντογιώργη είχε την ευθύνη της επιμέλειας της έκθεσης. Το στιγμιότυπο είναι από ξενάγηση ενηλίκων στον χώρο της έκθεσης.

Μνήμες από παλαιότερα χρόνια ξυπνά στους μεγαλύτερους ο αργαλειός που είναι στημένος στον 3ο όροφο της Πινακοθήκης.

Ειδικές κατασκευές δίνουν την ευκαιρία σε μικρά παιδιά στο πλαίσιο των παιδαγωγικών προγραμμάτων που γίνονται να βιώσουν την εμπειρία της ύφανσης.

ΝΕΑ BMW ΣΕΙΡΑ 1.

Απόκτησέ την τώρα από **€26.125** ή από **€189**/μήνα με το πρόγραμμα χρηματοδότησης BMW All Inclusive με επιτόκιο 4,9%.

Servin Κρήτης ΑΕ
Ικάρου & Σταδίου, Ν. Αλικαρνασός, Ηράκλειο
Τηλ. 2810 330660
Λεωφ. Καραμανλή 78, Χανιά
Τηλ.: 28210 02095
www.bmw-servinkritis.gr

Οι τιμές υπόκεινται σε τυχόν αλλαγές τιμοκαταλόγου. Μηνιαία δόση για την BMW 118i με το BMW All Inclusive, αξία οχήματος €26.125, προκαταβολή €10.580, ετήσιο ονομαστικό επιτόκιο 4,9%, πλέον εισφοράς 0,6% Ν. 128/75, διάρκεια 48 μηνών, τελευταία μεγάλη δόση €11.756, άτοκη χρηματοδοτούμενη ασφάλιση €1.844, άτοκη προστασία δανείου €390, έξοδα φακέλου €280, συνολικό ποσό πίστωσης €17.780, συνολικό ποσό καταβολής €31.667, και ΣΕΠΠΕ 6,14%.

Εκπομπές CO₂ (gr/km): 100 - 162
Κατανάλωση (lt/100km): Εντός πόλης: 4,3 - 8,6 - Εκτός πόλης: 3,5 - 6,3 - Μικτός κύκλος: 3,8 - 7,1

Εργα της Φλωρεντίνης Καλούτση μαζί με φωτογραφίες της, πληροφοριακό υλικό για τη ζωή της αλλά και οπτικοακουστικό υλικό που προβάλλεται δίνοντας στον επισκέπτη μια ολοκληρωμένη εικόνα από την προσφορά της στον πολιτισμό.

Εκπαιδευτική εμπειρία

Εκατοντάδες είναι οι μαθητές που έχουν επισκεφθεί την έκθεση "Η "ωφέλιμη" Κρήτη της Φλωρεντίνης Σκουλούδη - Καλούτση (1830-1971)" στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων, όπου ξεναγούνται από την προϊσταμένη, Αθηνά Γιαννουλάκη. Μεταξύ αυτών 24 μαθητές του ΕΠΑΛ Ακρωτηρίου από τον Τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών και συγκεκριμένα των ειδικοτήτων Γραφικών Τεχνών και Σχεδιασμού Εσωτερικών Χώρων.

Η επίσκεψη των μαθητών έγινε στο πλαίσιο των μαθημάτων της ιστορίας της τέχνης και του πανελλαδικού μαθήματος τεχνολογίας υλικών.

«Όλες οι εκπαιδευτικές επισκέψεις δίνουν εποπτικά στο μάθημα, δηλαδή βοηθάνε τα παιδιά να κατανοήσουν καλύτερα πράγματα που μαθαίνουν στο σχολείο», εξήγησε η φωτογράφος και εκπαιδευτικός του Τομέα Εφαρμοσμένων Τεχνών του ΕΠΑΛ Ακρωτηρίου Αγγελική Ψαράκη και πρόσθεσε πως αποτελεί πολύτιμη εμπειρία για τα παιδιά που ασχολούνται με τις εφαρμοσμένες τέχνες το γεγονός ότι τους δόθηκε η ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με φωτογραφίες, χαρακτικά, ζωγραφιές, υφαντά, νήματα, υφάσματα κ.ά. «Πέρα από αυτό, το έργο της Φλωρεντίνης Καλούτση που εστιάζει στη λαϊκή τέχνη και παράδοση έχει αναφορές στο μινωικό πολιτισμό τον οποίο διδάσκονται στο μάθημα της ιστορίας της τέχνης. Παράλληλα, όμως τα παιδιά είδαν και πως μπορεί να μετουσιωθεί η λαϊκή παράδοση σε εφαρμοσμένη τέχνη αλλά και σε μια επιχειρηματική δραστηριότητα. Με άλλα λόγια, όλη η έκθεση μπορεί να λειτουργήσει ως πηγή έμπνευσης για τα παιδιά και για τη δική τους αυριανή πορεία», επεσήμανε.

Η εικαστικός - εκπαιδευτικός στο ΕΠΑΛ Ακρωτηρίου Όλγα Βερυκάκη μίλησε για τον κομβικό ρόλο της Δημοτικής Πινακοθήκης στην καλλιέργεια των νέων παιδιών ως ένας από τους βασικότερους χώρους για τη διάδοση και προβολή των εικαστικών τεχνών. «Μέσα από τις περιοδικές εκθέσεις στην Πινακοθήκη τα παιδιά εντυφούν στον χώρο της τέχνης, παρακολουθούν τις καλλιτεχνικές τάσεις κι έρχονται σε επαφή με το έργο σύγχρονων αλλά και παλαιότερων σημαντικών εικαστικών», σημεί-

Δεκάδες μαθητές έχουν επισκεφθεί μέχρι σήμερα την έκθεση γνωρίζοντας το έργο και την προσωπικότητα της Φλωρεντίνης Καλούτση.

ωσε και υπογράμμισε την ιδιαίτερη σημασία ενός τέτοιου πολιτιστικού πυρήνα σε μια επαρχιακή πόλη.

Σε ό,τι αφορά την έκθεση, η κα Βερυκάκη έκανε λόγο για μια μαγική συγκυρία καθώς έδωσε "τροφή" στα μαθήματα της τεχνολογίας υλικών και της ιστορίας της τέχνης.

«Είναι ένα "σχολείο" όλη η περιήγηση στην έκθεση. Για την τεχνολογία υλικών ήταν σημαντικό που τα παιδιά γνώρισαν τη λειτουργία του αργαλειού από κοντά και για την ιστορία της τέχνης που είδαν πτυχές του κινήματος Arts & Crafts το οποίο αναπτύχθηκε τα χρόνια που η Φλωρεντίνη σπούδαζε στην Αγγλία», επεσήμανε η κα Βερυκάκη.

Για τις δύο εκπαιδευτικούς εξίσου,

όμως, σημαντική είναι και η διάσταση της προσωπικότητας της Φλωρεντίνης Καλούτση, μιας γυναίκας δυναμικής και χειραφετημένης, που έσπασε τα κοινωνικά "στεγανά" της εποχής της.

ΞΕΧΩΡΙΣΤΟ ΒΙΩΜΑ

Ο μαθητής της Β' τάξης Γιώργος Μπωνατάκης μιλώντας για την εμπειρία της επίσκεψης στην έκθεση αναφέρθηκε στο βιωματικό κομμάτι. «Με εντυπωσίασε που είδα από κοντά πώς γίνεται η ύφανση στον αργαλειό και συγχρόνως ήταν πολύ ενδιαφέρον που μπήκαμε στη διαδικασία να δοκιμάσουμε κι εμείς να κάνουμε κάτι αντίστοιχο», ανέφερε ο Γιώργος και εξήγησε ότι με αφορμή την επίσκεψη

Οι εκπαιδευτικοί Α. Ψαράκη και Όλγα Βερυκάκη μαζί με τους μαθητές του ΕΠΑΛ Ακρωτηρίου Γ. Μπωνατάκη και Εμμ. Αρραγγελάκη μίλησαν για μια ξεχωριστή εκπαιδευτική εμπειρία που έζησαν όταν επισκέφθηκαν την έκθεση.

στην Πινακοθήκη τα παιδιά δημιούργησαν αργότερα δικά τους έργα συνδυάζοντας στοιχεία από τον πολιτισμό και τη λαϊκή παράδοση με τις σύγχρονες σχεδιαστικές τεχνολογίες. Ο ίδιος ανέφερε ότι η παράδοση μπορεί να αποτελέσει και στις μέρες μας πηγή έμπνευσης μέσα από "φίλτρο" των νέων μέσων και εφαρμογών που προσφέρει η εποχή μας.

Η μαθήτριά της Γ' τάξης με ειδικότητα γραφιστικής Εμμανουέλα Αρραγγελάκη μίλησε για το βιωματικό στοιχείο που περιείχε η επίσκεψη στην έκθεση, καθώς φωτίστηκαν πτυχές του κινήματος Arts & Crafts που διδάσκονται τα παιδιά αλλά και λεπτομέρειες που σχετίζονται με τα υλικά που χρησιμοποιούνται στην ύφανση: «Ήταν ιδιαίτερη εμπειρία για εμένα.

Επίσης, ήταν πολύ ενδιαφέρον για εμένα που είδαμε το πως εισχωρεί η ζωγραφική στις εφαρμοσμέ-

νες τέχνες».

Στην ερώτησή μας αν ως κοπέλα εντυπωσιάστηκε από τη δυναμικότητα της προσωπικότητας της Φλωρεντίνης που έδρασε με επιτυχία σε πεδία ανδροκρατούμενα εκείνα τα χρόνια η Εμμανουέλα σχολίασε: «Μου έκανε πράγματι μεγάλη εντύπωση η δυναμική προσωπικότητά της. Και ίσως και για εμένα είναι μια πηγή έμπνευσης για να μπορέσω κι εγώ να κυνηγήσω τα "θέλω" μου».

Διοργάνωση

Η έκθεση "Τέχνη και χειροτεχνία: η "ωφέλιμη" Κρήτη της Φλωρεντίνης Σκουλούδη (1890-1970)", που θα διαρκέσει έως τις 25 Απριλίου 2020, διοργανώνεται από τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και τη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων - Δήμος Χανίων, με την υποστήριξη των Περιφέρειας Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος", Λυκείου Ελλήνων Χανίων, Φιλολογικού Συλλόγου Χανίων "Ο Χρυσόστομος" και "Βενιζελείου Ωδείου Χανίων - Σύνδεσμος για την Διάδοση των Καλών Τεχνών στην Κρήτη". Την έκθεση έχουν επιμεληθεί οι Μανόλης Καρτεράκης και Ανη Κοντογιώργη.

παιδοτόπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

A2 τάξη 2ου Δημ. Σχ. Χανίων

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος...

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο! Μήνας της αγάπης μα και της αποκριάτικης χαράς ο Φλεβάρης...

Να γιατί τα παιδιά της Α2 τάξης του 2ου Δημ. Σχ. Χανίων "οδηγήθηκαν" απ' τη γνωστή στους αναγνώστες της στήλης και από άλλες εργασίες μαθητών της δασκάλας

των, Βασιλικής Χαραλαμπίδου ν' ασχοληθούν με τη συγκινητική ιστορία του Αρλεκίνου, να μάθουν πολλά γι' αυτόν μέσω Διαδικτύου, να μπουν στη θέση του και να τον ζωγραφίσουν. Να συγχαρώ τη δασκάλα, που επιμένει πάντα χάριν των μαθητών της να υπάρχει και να ευχθώ σ'

όλους Καλές Αποκρίες και Καλή Σαρακοστή!

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα μοναξιά γιατί θα ήμουν μόνος μου.

Γιάννης Πελεκανάκης, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα χαρά και λύπη γιατί θα μου έλειπε ο μπαμπάς μου.

Μαρίνα Κολιακού-δάκη, Α2

Η γνωριμία μας με τον Αρλεκίνο

«Μια φορά κι έναν καιρό στην πόλη με τις γόνδολες, τη Βενετία, ζούσε ένα φτωχό παιδάκι, ο Αρλεκίνος. Τις μέρες της Αποκρίας, στη Βενετία γιορτάζουν το καρναβάλι με παρελάσεις και γιορτές. Ολοι ντύνονται μασκαράδες και κρυμμένοι πίσω από τις μάσκες τους γλεντάνε μέχρι το πρωί. Ο μικρός Αρλεκίνος, κάθε

απόγευμα, καθόταν στο παράθυρο, έβλεπε τους γελαστούς μασκαράδες που περνούσαν παρέες κάτω από το σπίτι του και μερικές φορές ένα δάκρυ κυλούσε στο μαγουλάκι του. Θυμόταν πώς ντυνόταν κι αυτός μασκαράς μαζί με τον πατέρα του και τη μητέρα του και κάνανε βόλτες στην πλατεία του Αγίου Μάρκου με τα περιστέρια. Τώρα πια όλα ήταν διαφορετικά! Ο πατέρας είχε πεθάνει και η καμένη μητέρα του με μεγάλη δυσκολία κατάρφερνε να πληρώνει τα έξοδά τους. Σκούπιζε, λοιπόν, το δάκρυ του και χαιρετούσε τους γελαστούς μασκαράδες που του φώναζαν να κατέβει μαζί τους στο γλέντι.

Η μαμά του είδε το κρυφό δάκρυ του Αρλεκίνου και ανέβηκε στη σοφίτα αποφασισμένη να βρει κάτι, έστω κι ένα παλιό ρούχο, για να μασκαρέψει το λυπημένο παιδί της. Κάτι μικρά κουρελάκια από υφάσματα της έδωσαν την ιδέα! Τα μάζεψε όλα, πήρε τα ραφτικά της και δούλεψε μέχρι το πρωί. Ενωσε τα μικρά κομματάκια, έκανε ένα μεγάλο πολύχρωμο πανί και μ' αυτό έραψε μια φανταστική στολή, που άλλη δεν είχε ξαναγίνει! Ξύπνησε χαρούμενη τον Αρλεκίνο και τον έντυσε με τη στολή.

Ευτυχισμένος ο Αρλεκίνος έδωσε ένα σκαστό φιλί στημανούλα του και έτρεξε στην πλατεία να μαζέψει καραμέλες και σοκολάτες που πετούσαν οι άρχοντες από τα μπαλκόνια. Όταν έφτασε στην πλατεία ο Αρλεκίνος, όλοι θαύμαζαν τη φορεσιά του, κι εκείνος χαρούμενος άρχισε να χορεύει χωρίς να φανερώνει ποιος είναι. Όλοι νόμιζαν πως είναι ο βασιλιάς του καρναβαλιού ενώ εκείνος χόρευε ξέφρενα όλη νύχτα και το πρωί γύρισε στο σπίτι του φορτωμένος με γλυκά. Την επόμενη χρονιά, μόλις πλησίαζε η Αποκρία, όλοι έτρεξαν στη μητέρα του Αρλεκίνου και πλήρωναν όσο όσο για να ράψουν μια πολύχρωμη φορεσιά αρλεκίνου!»

Μόλις τελείωσε η ιστορία οι ερωτήσεις έπεφταν βροχή από τους μικρούς μαθητές. «Γιατί κυρία πέθανε ο μπαμπάς του; Γιατί δε βοηθούσε κανείς τον Αρλεκίνο και τη μαμά του;» και άλλες πολλές που τελικά μας οδήγησαν σε μία μεγάλη συζήτηση. Με αφορμή λοιπόν αυτή τη συζήτηση βάλαμε τον εαυτό μας στη θέση του Αρλεκίνου και γράψαμε τις σκέψεις μας για το πώς νιώθαμε.

Και δε σταματήσαμε εκεί! Ζωγραφίσαμε και κατασκευάσαμε τους δικούς μας Αρλεκίνους και τις δικές μας αποκριάτικες μάσκες, με τη βοήθεια πάντα και της αγαπημένης μας εκπαιδευτικού Παράλληλης Στήριξης κας Αθηνάς Κακαβελάκη!

Να έχετε Καλή Σαρακοστή και μη ξεχνάτε να προσφέρετε απλόχερα την αγάπη σας.

Βασιλική Χαραλαμπίδου,
δασκάλα Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα λύπη και στεναχώρια γιατί θα μου έλειπε πολύ ο μπαμπάς μου.

Κατερίνα Ταρασιδή, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα χαρά γιατί η στολή μου θα ήταν μοναδική.

Χριστίνα Προγούλη, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα χαρά γιατί η μαμά μου θα μου έφτιαχνε στολή για να πάω στο καρναβάλι.

Ντανίλο Πέτροβιτς, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα χαρά γιατί θα ξεκουραζόμουν μέχρι να ράψει τη στολή η μαμά μου.

Αντώνης Μπουτ-νάκης, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα χαρά μεγάλη γιατί θα είχα την πιο όμορφη στολή.

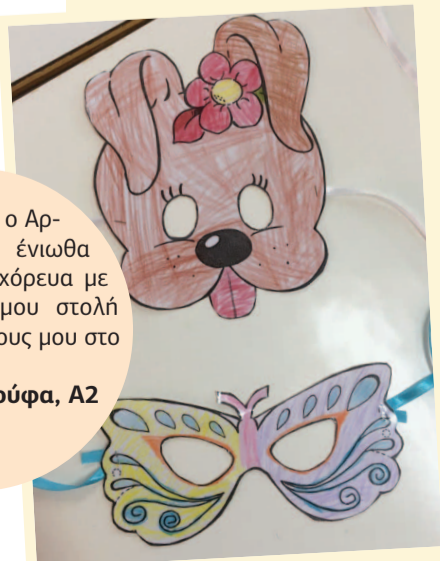
Νίκος Κοντοπουράκης, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα μοναξιά, λύπη γιατί θα μου έλειπε ο μπαμπάς μου.

Φαίδρα Μαυριγιαννάκη, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα λυπημένος, μοναξιά γιατί θα μου έλειπε ο μπαμπάς μου αλλά από την άλλη θα ένιωθα ευχαριστημένος γιατί θα διασκεδάζα με τους φίλους μου.

Κωνσταντίνος Πασιούρας, Α2

Αν ήμουν ο Αρλεκίνος θα ένιωθα χαρά γιατί θα χόρευα με την καινούρια μου στολή μαζί με τους φίλους μου στο πανηγύρι.

Νοέμι Τούφα, Α2

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΖΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *CUPRESSUS sempervirens* (Κυπαρίσσι το αειθαλές). Ανήκει στην οικογένεια των κωνοφόρων-κυπαρισσίων, που φύτεται σε όλα τα μεσημβρινά μέρη και τους τόπους της Ανατολής. Πατρίδες του φυτού θεωρούνται η Κρήτη και η Κύπρος.

Κυπαρίσσι

Είναι ρητινώδες δέντρο, που μπορεί να φτάσει σε ύψος τα 15-30 μέτρα. Το κυπαρίσσι έχει απλωτά κλαδιά και πυραμοειδή κορυφή. Τα φύλλα του είναι λεπιοειδή, σκουροπράσινα. Αρσενικά άνθη μικρά, μακρουλά, κίτρινα. Θηλυκά άνθη (κώνοι), στρογγυλωπά, πράσινα, με διάρκεια ανάπτυξης 2 ετών. Και τα δύο φύλα μπορεί να βρεθούν στο ίδιο δέντρο και επικονιάζονται με τον αέρα. Ο καρπός είναι κυπαρισσόμυλο που ωριμάζει κατά το φθινόπωρο και αποτελείται από 8-14 καρπικά λέπια. Τα σπέρματά του είναι άφθονα σε κάθε λέπιο, βαθιά καστανόχρωμα. Η περιστροφική του ρίζα εισέρχεται βαθιά στο χώμα και του επιτρέπει να φυτρώνει σε ξηρά εδάφη, χωρίς να υποφέρει από τα ζεστά καλοκαίρια. Η μακροζωία του ανέρχεται στα 500 έως 700 χρόνια.

Ιστορικά στοιχεία

Η ονομασία του δέντρου προέρχεται σύμφωνα με μία αναφορά από το σύνθετο κύω=παράγω και το πάρισος = ισόμετρος και οφείλεται στο ότι η ανάπτυξη της κυπαρισσοειδούς είναι συμμετρική. Άλλοι πάλι ισχυρίζονται ότι το δέντρο το λάτρευαν στην Κύπρο εξ ου και το όνομα του (Cyperus >Cyperus)

Το δέντρο αυτό είναι το έμβλημα της μελαγχολίας και το στόλισμα των νεκροταφείων. Ήταν αφιερωμένο στον Πλούτωνα, το θεό του Άδου. Η μυθολογία λέει ότι κάποιος νέος από την Κέα που τον έλεγαν Κυπαρίσσο, όταν πέθανε από θλίψη για τον χαμό του αγαπημένου του ελαφιού, παρακάλεσε τον Απόλλωνα να διατηρήσει την ανάμνηση της λύπης του αθάνατη και ο θεός τον μεταμόρφωσε σε κυπαρίσσι. Έτσι το δέντρο θεωρείται πένθιμο και στολίζει ναούς και μνήματα. Τα Αιγυπτιακά φέρετρα που τοποθετούσαν τις μούμιες, οι θύρες των αρχαίων ναών, ιερά κιβώτια και θήκες, όπως και οι πόρτες των βασιλικών ανακτόρων των αρχαίων, πολλά ξόανα και πολλές παραστάσεις ήταν κατασκευασμένα από κυπαρισσόξυλο. Οι νόμοι του Πλάτωνα χαραζόνταν πάνω σε πλάκες του ξύλου αυτού.

Ο Διοσκουρίδης το πρότεινε για τη δυσεντερία, τον ερυσίπελα, για να βγουν τα σπασμένα νύχια και να απομακρυνθούν τα παράσιτα. Ο Ιπποκράτης το σύστηνε για τις λοιμώξεις του ουροποιητικού.

Τα κιονόκρανα της Κνωσού ήταν κατασκευασμένα από ξύλο κυπαρισσιού, όπως επίσης και τα εντοικισμένα δοκάρια που έκαναν τους τοίχους ανθεκτικότερους στις σεισμικές δονήσεις.

Οι Ασσυρο-Βαβυλώνιοι χρησιμοποιούσαν το αιθέριο έλαιο του κυπαρισσιού για τις φαγούρες του πρωκτού και τις αιμορραγίες.

Οι αρχαίοι Ρωμαίοι συνήθιζαν όταν γεννιόταν ένα κορίτσι να φυτεύουν στα κτήματα τους κυπαρίσσια, ώστε όταν μεγάλωνε να έχουν καλή ξυλεία για το σπίτι και τα έπιπλα τους.

Για τις γυναίκες των Σκυθών, το κυπαρίσσι ήταν το μοναδικό καλλυπτικό και καθαριστικό μίγμα που χρησιμοποιούσαν. Το παρασκεύαζαν από πριονίδια του κυπαρισσιού. Το καλλυπτικό γινόταν από τα βράσιμα των πριονιδιών. Με αυτό πλενόταν. Καθάριζε το πρόσωπό τους και μαλάκωνε το δέρμα. Λουόμενες με το νερό αυτό τα μαλλιά τους έπαιρναν μελανό χρώμα.

Οι κινέζοι από την αρχαιότητα συνήθιζαν να μασούν τους καρπούς για να σταματήσουν τις αιμορραγίες και το χάσιμο των δοντιών.

Ο Γαλνός χρησιμοποιούσε τους καρπούς κατά των διαρροιών και των αιμορραγιών και σαν αντιπυρετικούς. Ο Λανζόν απέδισε στο κυπαρίσσι ιδιότητες παρόμοιες με της κίνας κατά των διαλειπόντων πυρετών.

Ο γάλλος φαρμακοποιός Σίλβα, παρασκεύαζε ένα αντιδυσεντερικό σιρόπι με τα εξής συστατικά. 75 δράμια κοπανισμένα κυπαρισσόμυλα, 250 δράμια ζεστό νερό, 300 δράμια απλό σιρόπι και 20 δράμια οινόπνευμα. Τοποθετούσε τα κυπαρισσόμυλα στο βραστό νερό για 24 ώρες. Ύστερα σούρωνε το νερό, πρόσθετε το οινόπνευμα και ανακάτωσε το μίγμα με το σιρόπι.

Οι χωρικοί χρησιμοποιούσαν το νερό των βρασμένων κυπαρισσόμυλων κατά της τριχόπτωσης και για το βάψιμο των μαλλιών.

Στην Κρήτη το κυπαρίσσι αφθονούσε πάντα. Ο Θεόφραστος αναφέρει ότι παντού αλλού τα κυπαρίσσια πολλαπλασιάζονται με σπόρο, αλλά στην Κρήτη και από στέλεχος. Στο φαράγγι της Σαμαριάς, κοντά στην Αγία Ρουμέλη, βρίσκεται η αρχαία πόλη Τάρρα, κοντά στην οποία υπήρχαν κυπαρίσσια που είχαν σχήμα Μινωικού κίονος. Δηλαδή ήταν παχύτερα στην κορυφή και λεπτότερα στη βάση. Η Τάρρα έστειλε πολλούς τέτοιους Μινωικούς κίονες στην Τίρυνθα, τις Μυκίνες και την Τροία. Στην Κρήτη ξεχώριζαν στα κυπαρίσσια σε δύο ειδών. Το αρσενικό κυπαρίσσι που είναι «σόβγαρτο» και δεν διακλαδίζεται και το θηλυκό που διακλαδίζεται. Τα χρησιμοποιούσαν στην οικοδομική και την επιηλοποιία. Από κυπαρίσσι έφτιαχναν τα τελέρα (αργαλειοί). Το κυπαρίσσι μόλις το έκοβαν, το ξεφλούδιζαν (για να αναπνέει) και το άφηναν να παλιώσει πριν το χρησιμοποιήσουν. Τα δέντρα τα έκοβαν πάντα στη λίγωση του φεγγαριού για να μην λαθρακιούν (να μην τα τρώει το σάρακι).

Στην Κρήτη οι γιατροί το χρησιμοποιούσαν ως φάρμακο για τα σπηθικά νοσήματα. Τον φλοιό του κυπαρισσιού τον χρησιμοποιούσαν για ανάταξη καταγμάτων. Με τα φύλλα του καπνίζανε τα λουκάνικα. Τα κυπαρισσόμυλα τα χρησιμοποιούσαν σε υποκαπνισμούς και εγκαθίσματα για τους πάσχοντες από σύφιλη.

Ακόμη, τα έκαigan με βουτσά (κοπριά βοδιού) και κυπαρισσόφουντες για να διώχνουν τις σκνίπες. Επίσης τα καβούριζαν φτιάχνοντας ένα καφέ ενάντια στη διάρροια. Το αρτσίνι (ρητινή) του κυπαρισσιού το χρησιμοποιούσαν οι λυράρηδες για το δοξάρι της λύρας τους.

Συστατικά - χαρακτήρας

Περιέχει ολιγομερείς προκυανίδες, αιθέριο έλαιο, μονοτερπένες (ειδικά απευκόνιο), αλκοόλες, οξειδία, εστέρες.

Το ξύλο του κυπαρισσιού είναι κιτρινοκόκκινο, σκληρό, συμπαγές και άφθαρτο. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι πόρτες του καθεδρικού Ναού του Αγίου Πέτρου στη Ρώμη είναι από κυπαρίσσι και δεν υπάρχει κανένα σημάδι σήψης αν και κατασκευάστηκαν πριν από 1200 και πλέον χρόνια. Όλα τα μέρη του δέντρου αναδίδουν μία δυνατή τερεβινθώδη οσμή. Με εντομές συλλέγονται από

αυτό μία ρητινή, ανάλογη με τη ρητινή του πεύκου, που με απόσταξη δίνει ένα αιθέριο έλαιο, που με το χρόνο αφήνει για κατακάθι, μία ρητινή ανάλογη με το κολοφώνιο.

Το αιθέριο έλαιο του κυπαρισσιού εξάγεται ακόμη από τα κλαδάκια, τις βελόνες και τους καρπούς του δέντρου με απόσταξη. Τα κυριότερα συστατικά του αιθέριου ελαίου είναι πινένιο, καρένιο και κεδρόλη.

Άνθισαν - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή: Το δέντρο ανθίζει τον Απρίλιο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται τα φύλλα, το ξύλο και ο καρπός. Τα φύλλα και το ξύλο συλλέγονται όλο το χρόνο. Ο καρπός πρέπει να συλλέγεται όσο ακόμη είναι πράσινος.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Στην θεραπευτική το κυπαρίσσι χρησιμοποιείται ως ανθελμινθικό, αντισηπτικό, στυπτικό, αγγειοσυσπαστικό, εφιδρωτικό και διουρητικό φάρμακο.

Οι καρποί του δέντρου, τα κυπαρισσόμυλα, είναι στυπτικά. Αυτό τους δίνει τη ιδιότητα να δυναμώνουν τους μυς της ουρήθρας, για αυτό συστήνεται ενάντια στη νυκτερινή διούρηση των παιδιών στον ύπνο.

Το αιθέριο έλαιο έχει απαλό κίτρινο χρώμα και πλούσιο ξυλώδες άρωμα.

Χρησιμοποιείται με θετικά αποτελέσματα στο κυκλοφορικό σύστημα.

Έχει επίσης συστατικές

και στυπτικές ιδιότητες. Λόγω των στυπτικών ιδιοτήτων προκαλεί συστολή των αιμοφόρων αγγείων και βοηθά να σταματήσει η αιμορραγία. Το αιθέριο έλαιο συναισθηματικά δρα ως ηρεμιστικό και καταπραυντικό. Στο δέρμα βοηθά στη ρύθμιση της παραγωγής σμήγματος σε λιπαρά δέρματα. Μειώνει την εξίδρωση και μετριάξει το έκζεμα. Στο πεπτικό σύστημα κατευνάζει τις κρίσεις διάρροιας. Στο κυκλοφορικό μετριάξει την κατακράτηση υγρών και την κυτταρίτιδα. Βοηθά σε προβλήματα κίρως, αιμορροΐδων, θραύσεις τριχοειδών και ανακουφίζει κυκλοφοριακές κρίσεις και κιονίστρες. Στο μυϊκό σύστημα μειώνει τα ηρηξίματα των ρευματισμών. Σε γυναικολογικά προβλήματα βοηθά να σταματήσει η υπερβολική αιμορραγία, ανακουφίζει από τους πόνους της εμμηνορροίας και τα συμπτώματα της εμμηνοπαύσης. Χρήσιμο μετά τη γέννα γιατί ελέγχει την απώλεια αίματος και ηρεμεί τους ιστούς του αιδείου.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται ως αλκολάτ (βάμμα). 10 γραμμάρια από θρυμματισμένο σκεύασμα ρίχνονται σε ένα μπουκάλι, όπου προσθέτουμε 100 γραμμάρια οινόπνευμα 60%. Το μπουκάλι το κλείνουμε με την τάπα του και το αφήνουμε για 7 ημέρες, ταρακουνώντας το μερικές φορές. Μετά το περιεχόμενο στραγγίζεται και το υγρό (αλκολάτ) παίρνεται στη δόση: 20 σταγόνες σε λίγο νερό, 3-4 φορές την ημέρα, μετά το φαγητό, όταν υπάρχουν εσωτερικές αιμορραγίες πολλαπλής προέλευσης. Αυτό το ίδιο αλκολάτ (βάμμα) στη δόση 15 σταγόνες, δίνεται στα παιδιά πριν κοιμηθούν, ενάντια στη νυκτερινή διούρηση.

Εξωτερικώς το βάμμα χρησιμοποιείται υπό μορφή κομπρέσας, σε προβλήματα κίρως.

Ενάντια στη διάρροια χρησιμοποιείται το τσάι που παρασκευάζεται ως έγχυμα. Ρίχνουμε δύο φλιτζάνια βραστό νερό σε 10 γραμμάρια από το θρυμματισμένο σκεύασμα. Το σκεπάζουμε και το αφήνουμε για 15 λεπτά, ταρακουνώντας το κατά διαστήματα. Σουρώνουμε και πίνουμε ένα κουτάλι του φαγητού κάθε δύο ώρες.

Προφυλάξεις:

Να αποφεύγουμε να έρχονται αδιάλυτα αιθέρια έλαια σε άμεση επαφή με το δέρμα. Πλένουμε τα χέρια μας μετά τη χρήση.

Θλίψη για τον θάνατο της Άλκη Ζέη

Άλκη Ζέη, τα βιβλία της απευθύνονται κυρίως στα παιδιά και τους εφήβους,

πάντα όμως διαβάζονται με μεγάλη ευχαρίστηση και από τους ενήλικες. Εμπνέονται από προσωπικές της εμπειρίες υφαίνοντας την υπόθεσή τους παράλληλα με ιστορικά γεγονότα. Τα θέματα που πραγματεύονται είναι καθημερινά και πανανθρώπινα.

Το «Καπλάκι της βιτρίνας», το πρώτο της μυθιστόρημα, υπήρξε έργο - σταθμός για την ελληνική παιδική λογοτεχνία και θεωρείται πλέον ένα κλασικό έργο της παγκόσμιας λογοτεχνίας για παιδιά, με συνεχείς επανεκδόσεις από το 1963 που πρωτοκυκλοφόρησε στην Ελλάδα και πολλές μεταφράσεις και διακρίσεις στο εξωτερικό. Τα βιβλία της «Σπανιόλικα παπούτσια και άλλες ιστορίες» και «Με μολύβι Φάμπερ νούμερο 2» αποτελούν ιδιότυπες αυτοβιογραφίες της συγγραφέα με πολιτικά και υπαρξιακά στοιχεία που διατρέχουν όλη της τη ζωή.

Η Άλκη Ζέη έγινε πρέσβειρα της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας στο εξωτερικό, καθώς το σύνολο του έργου της είναι μεταφρασμένο και κυκλοφορεί σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο. Η ίδια έχει επίσης μεταφράσει από τα γαλλικά, τα ιταλικά και τα ρωσικά αρκετά βιβλία, ανάμεσα στα οποία έργα των Τζιάνι Ροντάρι και Βέρα Πανόβα.

Απονομή του Χρυσού Σταυρού του Τάγματος της Τιμής από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια, τον Ιανουάριο του 2015.

αυτό τον αγώνα καθόρισε την προσωπική ζωή της. Από το 1952 μέχρι το 1964 έζησαν μαζί με τον άντρα της, τον θεατρικό συγγραφέα Γιώργο Σεβαστίκογλου, σαν πολιτικό πρόσφυγες στη Σοβιετική Ένωση, αρχικά στην Τασκένδη και ύστερα στη Μόσχα, όπου γεννήθηκαν και τα δυο παιδιά τους. Επέστρεψαν στην Ελλάδα το '64 για να ξαναφύγουν το '67 στο Παρίσι, όπου παρέμειναν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70

λόγω της δικτατορίας. Ο καθαρός τρόπος γραφής της, η γλωσσική αρτιότητα, η κριτική στάση απέναντι σε πρόσωπα και καταστάσεις, το χιούμορ και η διεισδυτική ματιά στα γεγονότα, είναι τα χαρακτηριστικά των έργων της Άλκης Ζέη που το έχουν κάνει να αγαπηθεί από το ελληνικό και το ξένο αναγνωστικό κοινό. Εκτός από την «Αρραβωνιαστικά του Αχιλ-

Άλκη Ζέη απέστειλε, με ανακοίνωσή του ο ΣΥΡΙΖΑ. «Η απώλεια της Άλκης Ζέη, που έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 97 ετών, μας γεμίζει με θλίψη», αναφέρει η ανακοίνωση του ΣΥΡΙΖΑ και προσθέτει: «Η Άλκη Ζέη, που συντρόφευε με τα σπουδαία μυθιστορήματά της τα νεανικά μας χρόνια, ήταν μία από τις συγγραφείς που καθόρισαν με τη γραφή τους την παιδική λογοτεχνία της Ελλάδας. Συνέγραψε δεκάδες βιβλία, τα οποία αποτύπωσαν με το δικό της ιδιαίτερο ύφος την ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας και τους αγώνες του ελληνικού λαού». Συλλυπητήριο μήνυμα για τον θάνατο της Άλκης Ζέη απέστειλε, μέσω Facebook, ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ, Αλέξης Τσίπρας. «Χωρίς την Άλκη Ζέη αισθανόμαστε όλοι λίγο ορφανοί. Περπατήσαμε με τον Πέτρο στον "μεγάλο περίπατο", θαυμάσαμε το "καπλάκι της βιτρίνας", ακούσαμε τις ιστορίες του "ψεύτη παπού". Συγκινηθήκαμε, κλάψαμε, ζήσαμε τις περιπέτειες των ηρώων της, αισθανθήκαμε διαβάζοντας τα βιβλία της τι σημαίνει αγάπη

για την πατρίδα, την ελευθερία, τη δημοκρατία. Βαθιά προοδευτική, η Άλκη Ζέη ακολούθησε τη διαδρομή της Αριστεράς, κυνηγήθηκε, εξορίστηκε, διώχτηκε, δίνοντας ένα έξοχο παράδειγμα αφοσίωσης στις ιδέες με τη ζωή και το έργο της. Θα είναι πάντα μαζί μας με τα βιβλία και την αθωότητα των ηρώων της», έγραψε ο κ. Τσίπρας. «Αποχαιρετούμε με θλίψη την Άλκη Ζέη, που με τα εξάισια διηγήματα και μυθιστορήματά της ανατράφηκαν ήδη τρεις γενιές» αναφέρει το ΚΚΕ σε ανακοίνωσή του για το θάνατο της σπουδαίας συγγραφέα. «Τα έργα της αποτέλεσαν τομή στην παιδική-εφηβική λογοτεχνία για το πρωτοπόρο ιδεολογικό, πολιτικό περιεχόμενό τους, σε πείσμα του κυρίαρχου αφηγήματος ότι η πολιτική σκοτώνει τη λογοτεχνία. Είναι έργα που βοηθούν τους νέους ανθρώπους να αναγνωρίσουν την αξία των κοινωνικών αγώνων, να συμμεριστούν τα μεγάλα κοινωνικά ιδανικά, να αγαπήσουν εκείνους που τα υπερασπίζονται, θυσιάζοντας ακόμη και τη ζωή τους, σε αντίθεση με τον ατομικισμό, τη

ματαιοδοξία, την ιδιοτέλεια που καλλιεργεί το κυρίαρχο σύστημα από τα παιδικά κιόλας χρόνια» υπογραμμίζει το ΚΚΕ. «Η μεγάλη κυρία του παιδικού βιβλίου, η αγαπημένη συγγραφέας μικρών και μεγάλων, και ιδρυτικό μέλος της **Εταιρείας Συγγραφέων**, Άλκη Ζέη, έφυγε από κοντά μας, γεμίζοντάς μας με απέραντη θλίψη», αναφέρει η Εταιρεία Συγγραφέων, πληροφορούμενη τον θάνατό της. Τη θλίψη τους για την απώλεια της μεγάλης συγγραφέως Άλκης Ζέη εκφράζουν, με ανακοίνωσή τους οι **Πρυτανικές Αρχές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)**. Αποχαιρετώντας ένα «επιφανές μέλος της οικογένειάς του», το ΑΠΘ υπενθυμίζει ότι η Άλκη Ζέη είχε αναγορευθεί Επίτιμη Διδάκτορας του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του ΑΠΘ τον Οκτώβριο του 2014.

Με πληροφορίες από ΑΠΕ-ΜΠΕ

Συλλυπητήρια από τον πολιτικό και πνευματικό κόσμο

Με ένα tweet αποχαιρέτισε ο **πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης**, την Άλκη Ζέη. «"Η γιαγιά Άλκη", όπως ήθελε να τη λέμε, δεν είναι πια εδώ. Πιο φτωχά τα ελληνικά γράμματα χωρίς τη γραφή της, πιο λυπημένη η κοινωνία μας χωρίς τη φωνή της. Συλλυπητήρια στους δικούς της ανθρώπους», έγραψε σε ανάρτησή του ο πρωθυπουργός. «Με το έργο της και τη δημιουργική κοινωνική της παρουσία, η Άλκη Ζέη χαρακτήρισε και άφησε το αποτύπωμά της σε μια ολόκληρη κατηγορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Μαζί της μεγάλωσαν διαδοχικά γενεές. Γιαγιάδες και παππούδες, αλλά και τα παιδιά τους, γονείς οι ίδιοι σήμερα, και τα δικά τους παιδιά» αναφέρει στο συλλυπητήριο μήνυμά της η **υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη**. Συλλυπητήριο μήνυμα για τον θάνατο της

ΣΤΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ "ΟΝ"

Παραστάσεις σύγχρονου χορού

Οι παραστάσεις σύγχρονου χορού "Secreto" - σόλο από τον Carlos Aller και "Sin Secretos" - Performance με 9 ερμηνευτές από τα Χανιά σε συνεργασία με το στούντιο Συν-Κίνηση θα παρουσιαστούν σήμερα Σάββατο στις 9 μ.μ. στο Στούντιο "Οξύ Νου", στα Ταμπακαριά.

Χορογραφία: Carlos Aller

Μουσική επιμέλεια: Carlos Aller

Χορευτές: Μαριάντα Μιχαήλ, Κάρμεν Αντωνίου, Βανέσα Μυγιάκη, Μάγδα Πατεράκη, Αφροδίτη Μανάκου, Λητώ Λαζαρίδη, Κατερίνα Τζομπανάκη, Λουκάς Σαλταφερίδης, Μαρία Μποτνώκη- Bowers και Carlos Aller.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Εκδήλωση για τους "Αναγεννησιακούς κήπους"

Η Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και ο Πολιτιστικός Σύλλογος "Φίλοι της Ιταλίας Amici d' Italia" διοργανώνουν εκδήλωση τη Τετάρτη 4 Μαρτίου και ώρα 19.30, στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων, με τίτλο: "Αναγεννησιακοί κήποι - Giardini all'italiana". Πρόκειται για τη σύντομη ιστορία του ιταλικού κήπου με την επιμέλεια της βιολόγου-βοτανολόγου Costanza Dal

Cin D'Agata. Η εκδήλωση θα περιλαμβάνει και τη μουσική συμμετοχή του κιθαρίστα και σύνθετη Tiziano Calabrese. Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, η παρουσίαση απευθύνεται σε όλους τους λάτρεις της τέχνης και του ιταλικού πολιτισμού και έχει ως σκοπό τη γνώση και τη διάδοση μιας από τις πιο σπουδαίες καλλιτεχνικές και πολιτιστικές κληρονομίες της Ιταλίας.

Παρουσιάσεις βιβλίων

Οι Εκδόσεις Ραδάμανθους παρουσιάζουν τις ποιητικές συλλογές του Ευάγγελου Ρούσσου «49+10 Χαϊκού» & «Χρονογράφημα», την Τετάρτη 4 Μαρτίου, στις 8 μ.μ. στον πολυχώρο Ραδάμανθους (Γεωργίου Ξέπαπα 7). Θα μιλήσει για τα βιβλία η φιλόλογος Ρούλα Βουράκη. Διαβάζουν: η Βασιλική Λυραντζάκη και ο Ευάγγελος Ρούσσος.

Οι επιδημίες, η λογοτεχνία και οι Κινέζοι

ΧΡΥΣΑ ΚΑΚΑΤΣΑΚΗ

Οι έρημες πόλεις με τον τρόπο να πλανάται και τον θάνατο να σερβιριάζει ανενόχλητος είναι συνυφασμένες με την ιστορία της ανθρωπότητας.

Από τη ραψωδία Α της "Ιλιάδας", με τον λοιμό που στέλνει ο Απόλλων στο στρατόπεδο των Αχαιών, και την επίσης θεόσταλη συμφορά στον "Οιδίποδα Τύραννο" που αφανίζει ανθρώπους, ζώα και φυτά στην πόλη της Θήβας πιστοποιείται η αδυναμία του ανθρώπου να αποδεχτεί τις αρρώστιες που του θυμίζουν τη θνητότητα και τη ματαιότητα της ύπαρξής του. Ο Θουκυδίδης βέβαια, οπαδός του Ιπποκράτη, επιχειρεί να δώσει μια ορθολογική ερμηνεία στον λοιμό που ξέσπασε στην Αθήνα στον Πελοποννησιακό Πόλεμο και αποδεδείχθη το 1/3 του πληθυσμού της.

Όσα επομένως παρακολουθούμε τον τελευταίο καιρό για τον κορονοϊό στην Κίνα δεν είναι καινούργια. Πρωτόγνωρη είναι η δραματοποίηση τους από τα ΜΜΕ, μολονότι σε άλλες εποχές οι επιδημίες άφησαν πίσω τους εκατομμύρια νεκρούς.

Χαρακτηριστικότερα παραδείγματα η πανούκλα που έπληξε την Ευρώπη κατά τον Μεσαίωνα, με τα θύματα να υπολογίζονται γύρω στα 75-100 εκατομμύρια, ενώ η ισπανική γρίπη του 1918 ήταν πιο θανατηφόρα από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Οι πληροφορίες που έρχονται από την Κίνα αναφέρονται μόνο στα αυστηρά μέτρα των αρχών και στους περιορισμούς των μετακινήσεων, αλλά δεν μαθαίνουμε τίποτε για τις σκέ-

ψεις των κατοίκων της αχανούς χώρας, νοσοκόμων ή μη. Ενας λαός εκπαιδευμένος στην πειθαρχία απλώς υπακούει στις εντολές της κυβέρνησής του ή δίνει και άλλες διαστάσεις στο κακό που τον βρήκε;

Στη Δύση πάντως την ερμηνεία ανάλογων φαινομένων έχει αναλάβει η λογοτεχνία. Στην "Ιλιάδα" και στον "Οιδίποδα" υπεύθυνοι είναι οι πολιτικοί ηγέτες και τα ανομήματά τους. Στο "Δεκαήμερο" του Βοκάκιου η πανώλη κρέμεται στην κοινωνική σήψη και στα έκλυτα ήθη. Από τον θεό-τιμωρό περνάμε σε μια νέα πηγή του μιάσματος, τους ίδιους τους ανθρώπους.

Η μετατόπιση αυτή συντελείται σταδιακά, ώσπου στον 20ό αιώνα τα λοιμώδη νοσήματα χρησιμοποιούνται συνήθως ως εκτεταμένη αλ-

ληγορία για ολοκληρωτικά καθεστώτα, όπως συμβαίνει στην "Πανούκλα" του Καμύ και στο "Περί τυφλότητας" του Σαραμάγκου.

Το αναπόφευκτο τέλος κλονίζει τις θεοσθετημένες βεβαιότητες. Καμιά λιτανεία και κανένα τρισάγιο δεν θεραπεύουν, ο θεός μένει αμέτοχος στο δράμα, βασιλιάδες, κληρικοί, ακόμη και γιατροί καθίστανται άχρηστοι, δίνοντας την ευκαιρία για συμπεριφορές διαφορετικές από εκείνες που επικρατούν σε περιόδους ευνομίας.

Η ηθική τάξη διασαλεύεται, η παραβατικότητα αυξάνεται, το κυνήγι των εφήμερων απολαύσεων αποθεώνεται και η επιδημία λειτουργεί σαν παντοδύναμο άλλοθι που καταργεί τις κοινωνικές συμβάσεις.

Οι κάτοικοι της Φλωρεντίας στο "Δεκαή-

μερο" βρίσκουν καταφύγιο στην εξοχή, ενώ εκείνοι του Οράν στην "Πανούκλα" παλεύουν για να κρατηθούν στη ζωή, εξοφλώντας μ' αυτήν τα γραμμάτια του θανάτου που πλησιάζει.

Τις περισσότερες φορές πάντως η νόσος καταγράφεται στο συλλογικό ασυνείδητο ως εκθρόνος. Ο ιός εισβάλλει στα ανυπεράσπιστα σώματα, ενώ οι ασθενείς εμφανίζονται είτε ως συνένοχοι της σύρραξης είτε ως παράπλευρες απώλειες.

Ωστόσο, όσο περισσότερο καλλιεργούνται η εμπιστοσύνη στην επιστήμη και η αλληλεγγύη ως ηθική στάση προς την κοινότητα τόσο θα μεγαλώνει η απόσταση από την τρομολαγνεία.

«Ξέρω πως αν κάτι έχει νόημα σ' αυτό τον κόσμο είναι ο άνθρωπος» έλεγε ο Καμύ.

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

"ΚΑΖΟΒΑΡ" 1987

Τριάντα τρία χρόνια οι ποιητικές σταγόνες της συλλογής "ΚΑΖΟΒΑΡ" (πρώτη έκδοση 1987) πλημμυρίζουν τις καρδιές των αναγνωστών με πολλά και ποικίλα συναισθήματα. Η διαχρονική ποιητική φωνή του Βαγγέλη Κακατσάκη, χειμαρρώδης και λυρική συνάμα, δονεί με ένταση όλες τις ανθρώπινες αισθήσεις, καθώς θέλει να αφυπνίσει την κουρασμένη και αδιάφορη κοινωνία. Αμφισβητεί το αστικό κατεστημένο της διαφθοράς και την εξουσία των άνοιων ευκαιριών, ενώ ταυτόχρονα αναζητεί τον Άνθρωπο και τον Θεό, την παρουσία και την απουσία τους στη γη. Είναι φανερό ότι ο ποιητής ανήκει στην ποιητική γενιά του 1970, τη "Γενιά της Αμφισβήτησης", η οποία εκφράζει συλλογικούς προβληματισμούς έχοντας δικτατορικά και μεταπολιτευτικά βιώματα.

Η ποιητική συλλογή, σε ένα πρώτο επίπεδο ανάγνωσης, παρουσιάζει τον αγώνα του ποιητή να φτιάξει έναν καλύτερο κόσμο, φανερώνοντας τις αδυναμίες του. Σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάγνωσης, όμως, αποκαλύπτει την προσπάθειά του να τον καταλάβει. Λέξη - λέξη, στίχο - στίχο πλέκει το αόρατο πνευματικό νήμα της ανθρώπινης ύπαρξης και της Ζωής «[...]που δε φοβάται το θάνατο!», οριοθετεί την «λεηλατημένη Ειρήνη» και τις «[...]βόμβες νετρονίου made in USA[...]» από τους δυνατούς, ιχνυλατεί το νόημα της θυσίας του Θεανθρώπου και την παρουσία Του («ΛΑΒΕΤΕ ΦΑΓΕΤΕ») στη γη, στιγματίζει την πολιτική παρακμή («τους τοποθετούσαν στα ίδια πρόσωπα κι έφτιαχναν τους ήρωες με το χαμόγελο στα χείλη») και πονά με τις υποκριτικές ανθρώπινες σχέσεις («Η αγορά γέμισε μά-

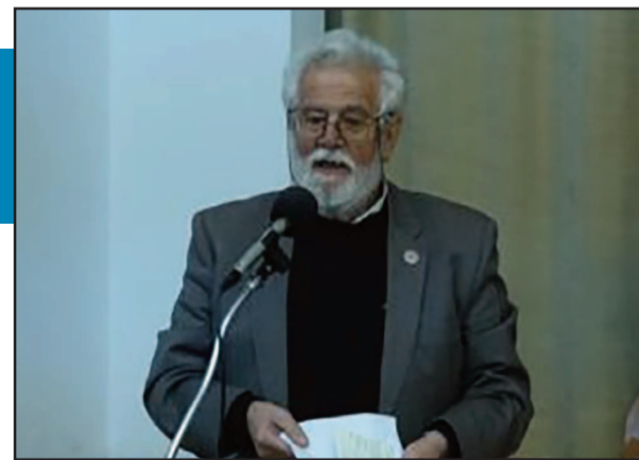
σκες[...]»).

Είναι φανερό ότι η ποιητική συλλογή προσκαλεί τον αναγνώστη σε ένα αμμουδερό χοροστάσι στην ακρογιαλιά του Σταυρού στο Ακρωτήρι. Εδώ μια λεπτή μορφή με λευκά γένια, άσπρα μαλλιά και μαύρα μάτια με γυαλιά διπλώνει τα μανίκια του άσπρου πουκαμίσου, τεντώνοντας τα χέρια πλάι στο σώμα του. Ορθώνει το σταυρόσχημο κορμί του, παίρνει μια βαθιά ανάσα και κτυπά το πρώτο μπαλόνι με τα δάκτυλά του. Αλήθεια, αυτός είναι ο Βαγγέλης Κακατσάκης, ο Ζορμπάς της ποίησης και το "ΚΑΖΟΒΑΡ" είναι ένα συρτάκι, το οποίο ξεκινά με μια αργή μελωδία και εξελίσσεται σε ρυθμική καταγίδα.

Τα πρώτα αργά βήματα, τα οποία ζωγραφίζουν το όνειρό του ποιητή στην άμμο, είναι σταθερά, ξεκάθαρα, βαριά και γήινα, καθώς όλο το πέλμα πατεί στη γη. Αυτό είναι το κεφάλαιο "ΙΔΟΥ ΕΓΩ" - "ΚΑΖΟΒΑΡ", η αρχή του μουσικοχορευτικού ταξιδιού.

Ο ποιητής δίνει το στίγμα του, δηλώνει την παρουσία του και ξεδιπλώνει την ταυτότητά του. Το γλυκόλαλο μπουζούκι, το οποίο αρχίζει να συνοδεύει το μουσικό χαλί, υπενθυμίζει την «εμφάνιση των κυδαίων» που ξεπουλούν τις αρχές και τα ιδανικά τους. Τα βήματα πάνε μπρός-πίσω, το σώμα γέρνει προς τα πίσω και τα πόδια κλωτσούν με δύναμη τον αέρα, παλεύοντας με τους κυδαίους.

Η φωνή της «Απολογίας των αδυνάτων» ακούγεται μέσα από το γύρισμα της μελωδίας, η οποία αρχίζει να ζωρεύει, προετοιμάζοντας τη δυναμική συνέχεια. Τα βήματα του ποιητή-χορευτή ζωρεύουν, γίνονται σταυρωτά σαν να προσπαθούν να κρύψουν την αδυναμία του, ενώ το σώμα κινείται ζερβά-δεξιά, φανερώνοντας την αμφισβήτησή του. Εδώ το ποιητικό υποκείμενο μιλά για τη ζωή του ανθρώπου, τη σταύρωση (τους αγώ-

νες της ζωής, πολιτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς) και την αναστάσή του (υπάρχει, άραγε, αναστάση στη γη;).

Η μουσική δυναμώνει, το μπουζούκι αρχίζει περίτεχνα γυρίσματα κι ο ποιητικός-χορευτικός λόγος αρχίζει να γίνεται γρήγορος και στακάτος. Τα ζάλα είναι πλέον μεθυστικά, καθώς το κεφάλι στρέφεται προς τον ουρανό και ένα ζωηρό «Ωπα!» βγαίνει από τα χείλη του. Ναι, είναι «Το ημερολόγιο του Φαέθοντα», η αισιοδοξία που ανοίγει «το πηγάδι της κραυγής», καθώς η σιωπή δεν έχει θέση στους συλλογικούς αγώνες για ελευθερία, δημοκρατία και κοινωνική δικαιοσύνη. Και ξαφνικά η μουσική καταγίδα! Τα πόδια δεν μπορούν να ακολουθήσουν τον ταχύτατο ρυθμό, αλλά η ψυχή δεν πτοείται, καθώς ο χορός έχει απογειωθεί, είναι αέρινος...

Ο Βαγγέλης Κακατσάκης είχε «πολλά να πει, μα δεν τα πήγε η γλώσσα του». Γι' αυτό χρησιμοποίησε την ποίηση, τη χορευτική ποίηση, του διαχρονικού Έλληνα Ζορμπά που δεν διστάζει να πει τη γνώμη του, μένοντας πιστός στις αξίες και στα ιδανικά του.

* Ο κ. Αγησίλαος Κ. Αλιγιάκης είναι ιατρός ορθοπαιδικός, πολιτισμολόγος

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

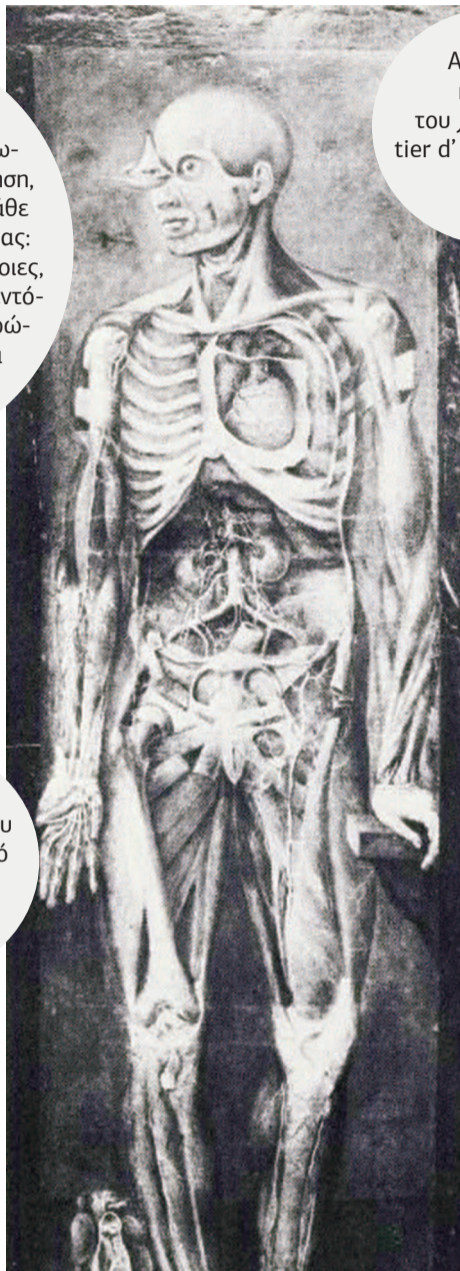
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

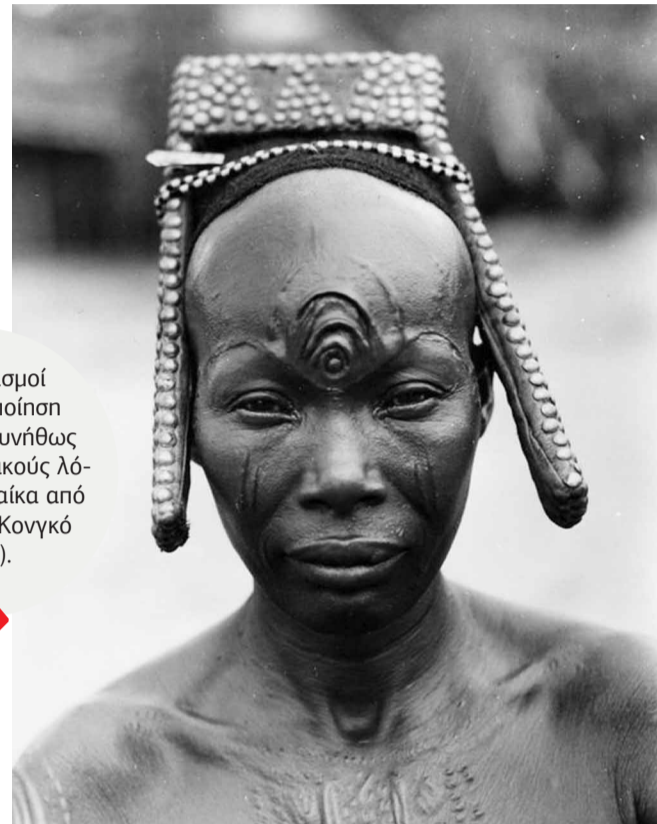
μέρος 1710

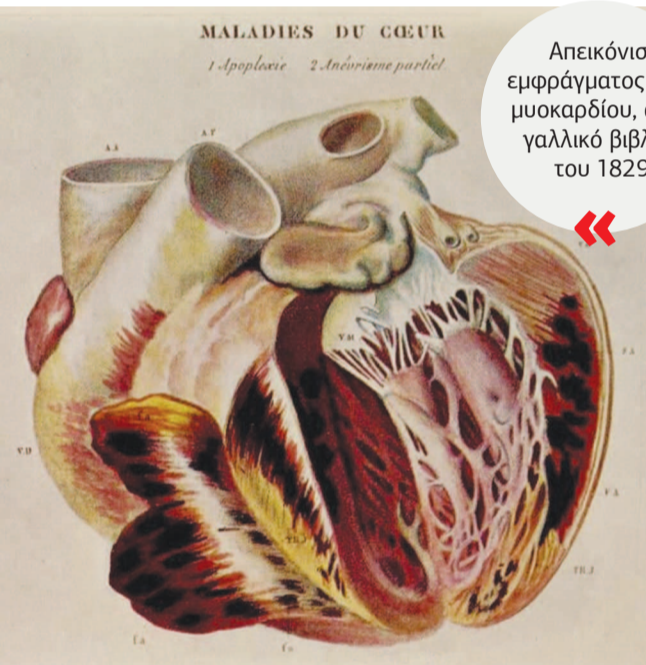
“Ο διασκορπιστής του πόνου” του Dr Hobson, για εσωτερική και εξωτερική χρήση, σκεύασμα σχεδόν για κάθε είδος πόνου και ασθένειας: κράμπες, κολικούς, διάρροιες, δυσεντερία, τσιμπήματα εντόμων, νευραλγίες, εξάρθρωσεις, πληγές κ.ά. (Νέα Υόρκη, 1926).

Ανατομικός πίνακας του Jacques Gauthier d' Agoty (1750).

Σκαριφισμοί και τροποποίηση δέρματος, συνήθως για θρησκευτικούς λόγους, σε γυναίκα από το Βελγικό Κονγκό (1957).

Απεικόνιση εμφράγματος του μυοκαρδίου, από γαλλικό βιβλίο του 1829.

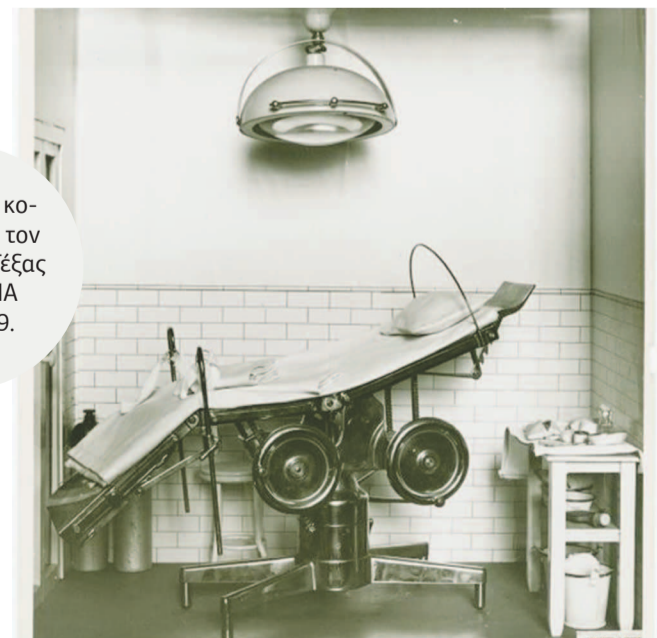
Η Ana de Mendoza, γνωστή και ως “Πριγκίπισσα του Τίβολι” (1540-1592) ήταν μια Ισπανίδα αριστοκράτισσα με απaráμιλλη ομορφιά. Είχε χάσει το μάτι της σε μικρή ηλικία σε ξιφομαχία, το οποίο και έκρυβε με ειδικό δερμάτινο κάλυμμα, ελλείψει άλλης ιατρικής φροντίδας.

Φορτό σετ χειρουργικών εργαλείων, που χρησιμοποιούνταν στο Βανκούβερ του Καναδά, την περίοδο 1910-1920.

Εμβολιασμός κοριτσιού για τον τύφο, στο Τέξας των ΗΠΑ το 1939.

Εξοπλισμός ιατρείου που αναφερόταν σε ιατρικό περιοδικό της εποχής ως “μοντέρνος” (Νέα Υόρκη, 1935).

“Προσέξτε: μπορεί να είναι μολυσματική πιτυρίδα. Αντιμετωπίστε την με αντισηπτικό Listerine”. Διαφήμιση στην Αγγλία του 1941.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com • no14me.blogspot.gr/

Και μετά από αυτούς τα παιδιά τους

» Nicolas Mathieu (μτφρ. Σοφία Διονυσοπούλου, εκδόσεις Στερέωμα)

Ειδήμων στη γαλλική λογοτεχνία σίγουρα δεν είμαι, αλλά νομίζω πως δεν αποτελεί κάποια παρακινδυνευμένη άποψη η προσέγγιση πως ο Μάης του '68, λογοτεχνικά τουλάχιστον, έχει κορεστεί, χωρίς αυτό να σημαίνει, σε καμία περίπτωση, πως αποκλείεται να υπάρξει κάποια εξαίρεση που να επιβεβαιώσει την πραγματικότητα αυτή. Κάτι αντίστοιχο έχει συμβεί άλλωστε κι εδώ, με το Πολυτεχνείο για παράδειγμα. Ήθελα να ξεκινήσω έτσι το κείμενο αυτό, για ένα βιβλίο που πραγματικά απόλαυσα, βιβλίο που διαδραματίζεται σε μια δεκαετία την οποία η ευρωπαϊκή λογοτεχνία έχει κάπως παραμελήσει, και αναφέρομαι σε αυτήν του '90. Τι θυμάμαι την ημέρα που πέθανε ο Cobain. Και θυμάμαι τη μέρα αυτή γιατί είδα στο διάλειμμα την κοπέλα που μου άρεσε τότε, δύο ή τρία χρόνια μεγαλύτερή μου, να γράφει με μαύρο μαρκαδόρο στο θρανίο της: Kurt Cobain 1967 - 1994, και όλο αυτό μέσα σε μια τεράστια καρδιά. Τότε ήμουν έντεκα χρονών και δεν ήξερα ποιος ήταν ο Cobain, ήξερα όμως πως είχε μόλις πεθάνει.

Και αν τα βιβλία εκείνα, που λένε ιστορίες παλιές, ιστορίες που πλέον έχουν λάβει διαστάσεις μύθου, έτσι όπως τις κατέγραψαν οι νικητές και τις ψιθύρισαν οι πετυχημένοι, διαθέτουν κάτι το μαγικό, κάτι το εντελώς ανοίκειο για τους νεότερους, για εκείνους που δεν έζησαν εκείνα τα χρόνια, τα βιβλία που μιλάνε για εποχές γνώριμες στον αναγνώστη, εποχές στις οποίες εκείνος νιώθει πως ήταν παρών, κρίνονται με βάση την πειστικότητά τους στην ανάμνηση, διαθέτουν τον ρεαλισμό εκείνο που αντιστοιχεί στο κοινό παρελθόν ιστορίας και αναγνώστη. Ένα κομμάτι με αναμνήσεις αποτελεί πάντα ένα ισχυρό δέλεαρ, και ίσως γι' αυτό η λογοτεχνία, και η τέχνη εν γένει, να επαναλαμβάνουν εμμονικά, θαρρείς, για μια περίοδο τις ίδιες ιστορίες, γιατί για κάποιους λειτουργούν ως κουτιά αναμνήσεων, είτε βρίσκονται στην πλευρά του δημιουργού, είτε σε εκείνη του δέκτη, ώσπου κάποτε το ενδιαφέρον γι' αυτές τις ιστορίες φθίνει, τελικά παύει, και τότε, μόνο ό,τι είχε αυτόφωτη λογοτεχνική αξία επιζεί και περνά στις επόμενες γενιές. Όμως, από την άλλη, καθόλου απλό δεν είναι να διαβάσεις μια ιστορία την οποία πιστεύεις

πως γνωρίζεις καλά, όπως για παράδειγμα αυτή του δεκαετήχρονου Αντονί, το καλοκαίρι του 1992 στη γαλλική επαρχία.

Ο Αντονί μόλις είχε κλείσει τα δεκατέσσερα. Για απογευματινό, καταβρόχθιζε μια ολόκληρη μπαγκέτα με La Vache qui Rit. Τις νύχτες, καμιά φορά, έγραφε τραγούδια, φορώντας ακουστικά. Οι γονείς του ήταν μαλάκες. Στο τέλος των διακοπών θα πήγαινε στην τρίτη.

Όσο για τον ξάδερφο, δεν σκοτιζόταν για τίποτα. Ξαπλωμένος στην πετσέτα του, αγορασμένη σε τιμή ευκαιρίας στο παζάρι του Καλβί, τη χρονιά που είχαν πάει κατασκήνωση, μισοκοιμόταν. Ακόμη και ξαπλωμένος, φαινόταν ψηλός. Όλοι τον έκαναν άνετα είκοσι δύο ή είκοσι τριών ετών. Ο ξάδερφος εξάλλου έπαιζε με αυτή σε μέρη όπου δεν θα έπρεπε να βρίσκεται. Σε μπαρ, σε νυχτερινά κέντρα, σε πουτάνες.

Μια ιστορία ενηλικίωσης χωρισμένη σε τέσσερα κεφάλαια, τα ζυγά καλοκαίρια της δεκαετίας του '90, καθένα με το δικό του σημείο περιστροφής, μια δεκαετία φαινομενικά καθολικής οικονομικής ευμάρειας, τότε που η μεσαία τάξη μεσουρανούσε, ενώ τα εργοστάσια σιγά σιγά έπαιρναν τον δρόμο της μετακόμισης σε πιο φιλόξενο κόστους περιβάλλοντα, ολοένα και πιο ανατολικά. Αν ο Τζόναθαν Κόου ήταν Γάλλος, κάπως έτσι θα έλεγε την ιστορία ενηλικίωσης αυτών των εφήβων, με την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα να αποτελεί οργανικό μέρος της ιστορίας και όχι ένα απλό σκηνικό. Αναφέρομαι στον Κόου γιατί το μυθιστόρημα του Ματιέ είναι πρωτίστως πολιτικό, σε μια δεκαετία που στέκει γυμνή από πολιτικούς μύθους. Μια δεκαετία της οποίας τις συνέπειες ακόμα αντιμετωπίζουμε, μια δεκαετία που έχασε γρήγορα τη λάμψη της. Σε ιστορίες όπως αυτή που διηγείται ο Ματιέ, η ισορροπία ανάμεσα στο προσωπικό και στο συλλογικό κρίνει εν πολλοίς το τελικό αποτέλεσμα. Και σ' αυτό ο συγγραφέας τα καταφέρνει περίφημα, εμπλέκοντας τον αναγνώστη με τις ιστορίες των ηρώων του. Ήρωες καλοφτιαγμένοι και πειστικοί, ιστορίες ταυτόχρονα γνώριμες και προσω-

πικές.

Διαβάζοντας την ιστορία αυτή, συνειδητοποιώ πως δεν είναι μόνο ο χρόνος που μοιράζομαι με τον συγγραφέα, αλλά και ο τόπος, που ολοένα και πιο ίδιος μοιάζει πια, ο -δυτικός- κόσμος από την πτώση του Τείχους και μετά. Δεν αρκεί για το εξωτικό στοιχείο, δεν υπάρχει πια σχεδόν πουθενά το εξωτικό στοιχείο, και εκεί που υπάρχει σπάνια ξεφεύγει από την καρικατούρα του φολκλόρ. Τώρα μας έχει απομείνει η αλήθεια, συχνά άβολη και καθόλου λογοτεχνική από μόνη της, και η ιστορία του Ματιέ διαθέτει αλήθεια. Όχι γιατί όσα περιγράφει έγιναν στην πραγματικότητα, αλλά γιατί όσα περιγράφει είναι αληθινά. Είναι αληθινά με τον τρόπο που είναι αληθινά οι ήρωες του Ουελμπέκ. Από το μυθιστόρημα αυτό απουσιάζει η οποιαδήποτε πρόθεση συναισθηματικής καθοδήγησης του αναγνώστη. Ο συγγραφέας δεν απαιτεί κάποιο συγκεκριμένο συναίσθημα για τους ήρωές του, γιατί είναι αληθινά και άρα αμφιλεγόμενοι, πολυδιάστατοι στις αντιδράσεις τους αλλά και στην πρόσληψή τους. Η αλήθεια όμως δεν έρχεται χωρίς μειονεκτήματα, έτσι οι ήρωες του Ματιέ έχουν αρκετά στερεοτυπικά στοιχεία τόσο στη σύνθεση όσο και στη συμπεριφορά, στοιχεία ευδιάκριτα στον κόσμο γύρω μας.

Ο Ματιέ καταφέρνει να αποδώσει μια πλευρά της δεκαετίας του '90, διηγούμενος μια καλή ιστορία, χωρίς να κυνηγάει ούτε την πρωτοτυπία ούτε τον εντυπωσιασμό, κινούμενος με περισσή άνεση σε έναν γνώριμο από χρόνια δρόμο, εκείνο του μυθιστορηματικού ενηλικίωσης.

Κίνητρο X

Stefan Ahnhem

Μετάφραση: Χριστίνα Ελιασιά

Εκδόσεις: Διόπτρα

Ένα κύμα φαινομενικά ασύνδετων ανθρωποκτονιών σαρώνει την ειδική παραθαλάσσια πόλη του Χέλσινμποργκ. Οι φόννοι δεν έχουν κανένα μοτίβο, καμία ακολουθία ή

αιτία. Ο δράστης είναι απροσπέλαστος στη σκιαγράφιση ψυχολογικού προφίλ, δεν εντοπίζεται από τη Σήμανση και είναι εντελώς άτρωτος στις σύγχρονες αστυνομικές μεθόδους. Τα πτώματα αυξάνονται.

Υπάρχουν ρατσιστικά στοιχεία στους φόνους; Διαπράττονται από έναν ή μήπως από περισσότερους δολοφόνους που δρουν παράλληλα; Ο Φάμπιαν Ρισκ πρέπει να αναλάβει δράση, έχοντας να αντιμετωπίσει εκτός από τους φόνους και τα εσωτερικά προβλήματα της ομάδας του.

Καθώς η εξιχνίαση των εγκλημάτων γίνεται όλο και πιο επιτακτική, η συνοχή της κάποτε δεμένης αστυνομικής ομάδας απειλείται σοβαρά.

Πώς πιάνεις έναν δολοφόνο που δεν χτυπάει με τον ίδιο τρόπο δεύτερη φορά;

Φλόγα

και άνεμος

Στέφανος Δάνδολος

Εκδόσεις: Ψυχογίος

Το καλοκαίρι του 1920 καταφτάνει στη Χίο η Κυβέλη Αδριανού, η μεγάλη δόξα του ελληνικού θεάτρου.

Γενικός Διοικητής του νησιού είναι ένας γοπευτικός νεαρός, ονόματι

Γεώργιος Παπανδρέου. Εκείνη είναι παντρεμένη. Το ίδιο κι αυτός. Η εμβληματική πρωταγωνίστρια και ο πολιτικός που θα αναδειχθεί τρεις φορές Πρωθυπουργός της Ελλάδας ζουν για χρόνια έναν θυελλώδη παράνομο έρωτα, ώσπου ενώνονται με τα δεσμά του γάμου και γίνονται ένα από τα μυθικά ζευγάρια του εικοστού αιώνα.

Το φθινόπωρο του 1968, η Κυβέλη είναι μια ραγισμένη ύπαρξη, ο "Γέρος της Δημοκρατίας", κείται στο φέρετρό του και η Ελλάδα ασφυκτικά μέσα στο σκοτάδι της δικτατορίας. Την ίδια ώρα, η μοίρα τους συνδέεται με μια ομάδα ανθρώπων που αναζητούν τη δική τους λύτρωση, πρόσωπα ανώνυμα αλλά και πρόσωπα της Ιστορίας...

Μέσα από ανέκδοτες επιστολές, αρχεϊκό υλικό και μαρτυρίες, ο Στέφανος Δάνδολος φέρνει στο φως τη ζωή της θρυλικής Κυβέλης και την ταραχώδη σχέση της με τον Γεώργιο Παπανδρέου, ζωντανεύει αθέατες πτυχές του θεάτρου και της πολιτικής, ενώ παράλληλα, συνδυάζοντας αριστοτεχνικά την πραγματικότητα με τη μυθοπλασία, χτίζει ένα επικό μυθιστόρημα για τον έρωτα, τον θάνατο και την ελευθερία.

Βιβλία

Ιστορικός

ενεστώς

Θανάσης Χατζόπουλος

Εκδόσεις: Πόλις

Ένα πτώμα που μένει στα αζήτητα, μια υιοθεσία που ο καρπός της καταλήγει σε μια αιρετική σχέση, ένας οικογενειακός τάφος που μετατρέπεται σε

μια νύχτα σε κενό τάφιο, μια σκιά που ακολουθεί τη δίδυμη αδελφή της, ένα κύμα στην γυάλα του από το θέρος του 1965, ένας λατινιστής θύμα αυτοκινητικού δυστυχήματος, μια κόρη που λανθάνει δύο χρόνια εκτός ληξιαρχείου, ένα κορίτσι που διασχίζει όλο ρέμβη την κυνικότητα της ζωής, ένα βρέφος που χάνεται σε σεισμό κι ένα άλλο από τον τάφο του.

Είκοσι μία ιστορίες, γραμμένες άλλοτε με πλάγιο και άλλοτε με ευθύ τρόπο, άλλοτε σε λίγες αράδες κι άλλοτε σε λίγες σελίδες, αναπτύσσονται με τη μορφή χρονολογίου και βιογραφικού, και χωρίς να ανήκουν στο αστυνομικό δελτίο είναι οι ιστορίες καθημερινών ανθρώπων στη ρήξη τους με την κανονικότητα που τις συγκροτεί. Γιατί οι ιστορίες γράφονται ακριβώς στα σημεία αυτών των ρήξεων.

Στιγμιότυπα

Αφηγήματα

Κλαούντιο Μάγκρις

Μετάφραση: Μαρία Σπυριδοπούλου

Εκδόσεις: Καστανιώτη

Σύμφωνα με τον ορισμό του Σαλβατόρε Μπατάλια, στο Μεγάλο Λεξικό της Ιταλικής Γλώσσας, το στιγμιότυπο πραγματοποιείται με σύντομο χρόνο έκθεσης

και χωρίς τη χρήση σπινίτρου. Εδώ ο Κλαούντιο Μάγκρις συνθέτει μια ανθολογία τέτοιων στιγμιότυπων, έχοντας συγκεντρώσει κάποια από τα αφηγήματά του με χρονολογική σειρά, από το 1999 ως το 2016. Σε αυτά απομονώνει μικρές και μεγάλες πτυχές της καθημερινότητας, της πολιτικής, της κοινωνίας, της τέχνης, της δικής μας ιδιωτικής ζωής. Στιγματίζει εσφαλμένες πεποιθήσεις, γνωμικά, συμπεριφορές που κρύβουν μια άβυσσο παρανοήσεων και επιπολαιότητας· επισημαίνει μικρές, κρυμμένες πράξεις, που αποκαλύπτουν τη μεγαλοψυχία του ανθρώπου. Αλιεύει από την ιστορία και τη λογοτεχνία καταστάσεις εκπληκτικές, που μπορούν να ρίξουν φως στο συγκεκριμένο παρόν μέσα στο οποίο ζούμε.